

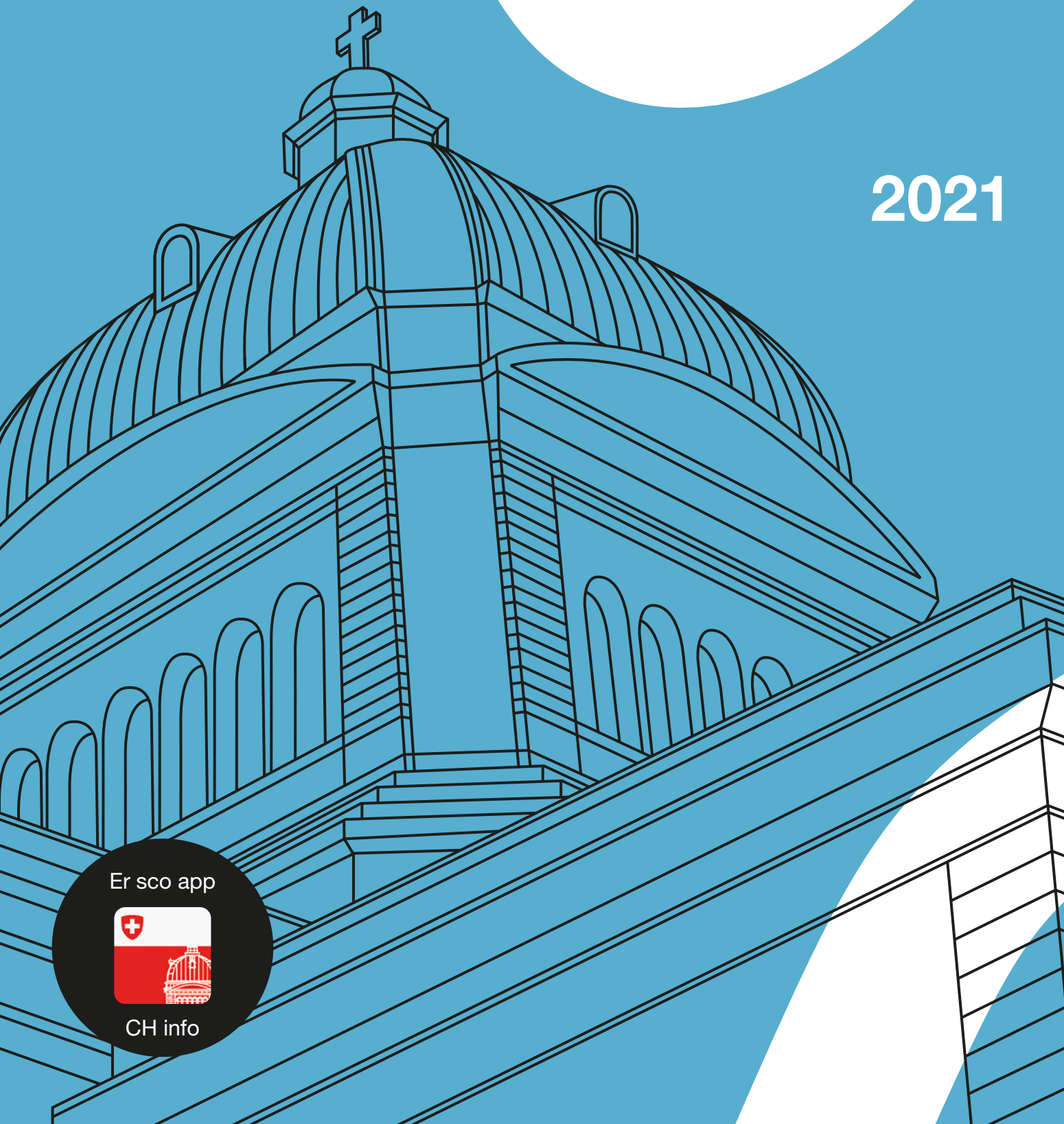

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Chanzlia federala ChF

La Confederaziun en furma concisa

2021

Er sco app

CH info

«Las proceduras democraticas procuran a lunga vista per stabilitad e per acceptanza.»

Chancelier federal Walter Thurnherr

Charas lecturas e chars lecturs

Il svilupps politics dals ultims onns mussan che betg mintga pajais na sto restar democratic, mo perquai ch'el era ina giada democratic. Effectivamain vegnan process democratics mess pli e pli en dumonda, perquai ch'els produceschan – sco ch'i vegn pretendi – «fauss» resultats. I vegn renvià a cifras da COVID-19 pli bassas en stadis autoritars u ad ina creschientscha economica pli auta. U i vegn tschentada cun gritta la dumonda, sch'ils problems urgents dal temp preschent pon insumma vegnir schliads cun process democratics da lunga durada e cun cumpromiss.

Tgi che argumentescha uschia, n'ha betg chapì la natira d'ina democrazia. I dat pajais, en ils quals la regenza controllescha la populaziun. Ed i dat pajais, en ils quals la populaziun controllescha la regenza. Las democracias tutgan tar la segunda categoria.

Bain prendan mintgatant er reschims autoritars decisiuns che vegnan sustegnidas da la maioritad. Ma i na dat naginas reglas, co che la maioritad po curreger decisiuns, sch'ella n'è betg pli perencletga cun ellas. Las proceduras democraticas duran pli ditg, ma a lunga vista dattan ellas dapli stabilitad ed acceptanza.

Tgi che vul mantegnair la democrazia, respecta las instituziuns, l'indipendenza da las dretgiras, las cumpetenzas da las differentas pussanzas e las valurs fundamentalas da la constituziun.

Tgi che vul encleger meglier la democrazia svizra, survegn in'emprima survista en «La Confederaziun en furma concisa». E tgi che vul la defender, va a votar ed ad eleger.

Chancelier federal Walter Thurnherr

Fatgs **La Svizra**

6

Istorgia da la Svizra	10
Federalissem	12
Cunvegnas e commembranzas	14

Fundament **Democrazia directa**

16

Separaziun da las pussanzas	20
Votaziuns	22
Elecziuns	24
Partidas en il Cussegl federal ed en il parlament	26

Legislativa **Il parlament**

28

Incumbensas dal parlament	32
Organisaziun dal parlament	34
Particularitads dal parlament	40
La via ad ina nova lescha	42
Ils Servetschs dal parlament	45

Executiva **La regenza**

46

Il Cussegl federal	50
Incumbensas dal Cussegl federal	52
L'administraziun federala	54
Chanzlia federala ChF	56
Departament federal d'affars exterius DFAE	58
Departament federal da l'intern DFI	60
Departament federal da giustia e polizia DFGP	62
Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS	64
Departament federal da finanzas DFF	66
Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga DEFR	68
Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC	70

Giudicativa **Ils tribunals**

72

Il Tribunal federal	76
Il Tribunal penal federal	78
Il Tribunal administrativ federal	79
Il Tribunal federal da patentas	80
Sentenzias dals tribunals federali	81

Purchidas supplementaras tar la brochura
«La Confederaziun en furma concisa»

La Svizra

Il 1. d'avust è il di da la festa naziunala svizra. Sin ils auts vegn envidà en blers lieus in fiu ch'ins po vesair lunsch enturn.

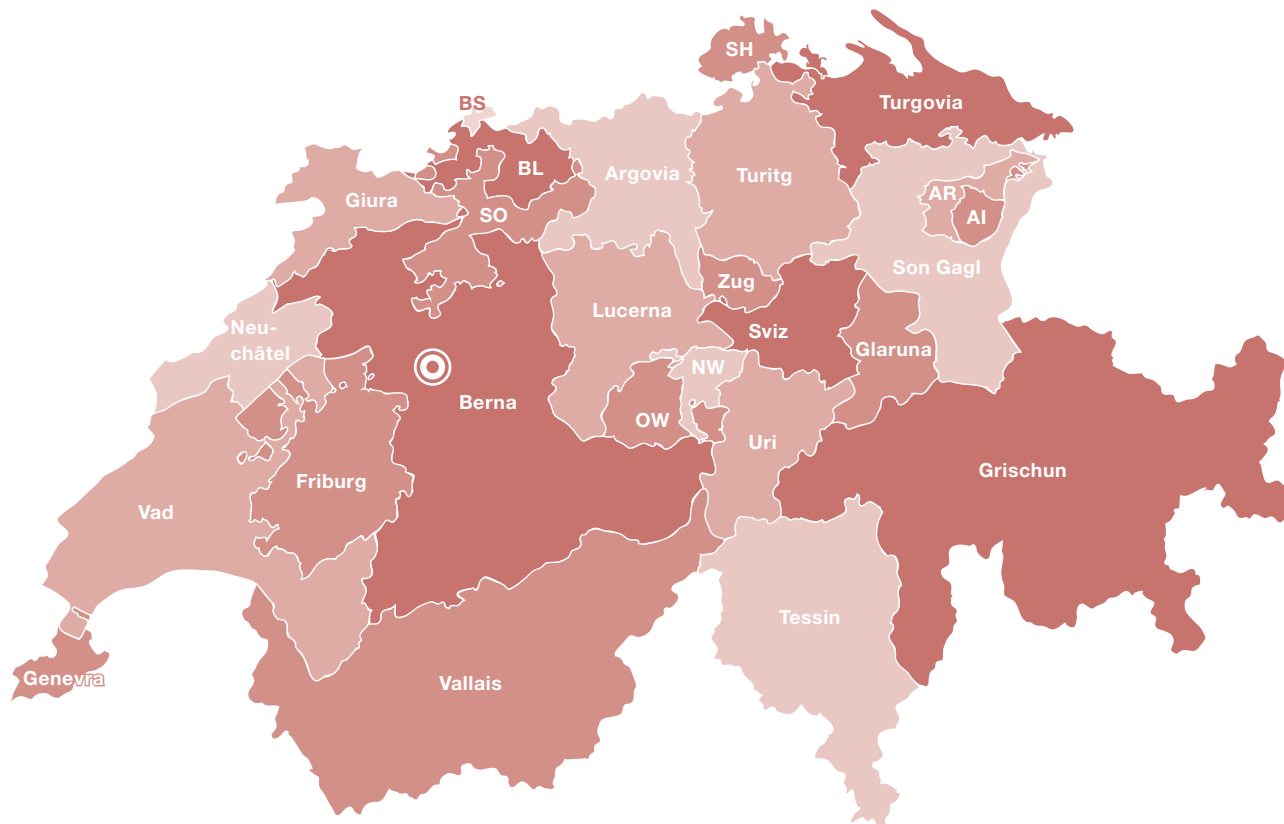
Che la Svizra fa liber e festivescha quel di, è d'engraziar a l'iniziativa dal pievel «Per in di da festa naziunala liber da lavur»: il 1993 era questa iniziativa vegnida acceptada cun 84 % da las vuschs.

La Svizra

La Svizra è in pitschen pajais cun ina populaziun dad 8,6 milliuns personas. Ella ha 4 regions linguisticas e 26 chantuns. Quels èn per gronda part independents e sa cumponan da numerusas vischnancas. La plurilinguitad ed il federalissem han lur ragischs en il passà e caracteriseschan la Svizra. Sia neutralitad è reconuschida da tut ils stadis dal mund.

26 chantuns

www.statistik.ch

8,6 milliuns personas

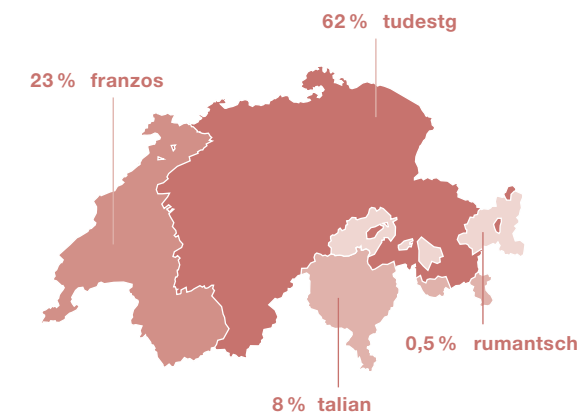
En Svizra vivan 8,6 milliuns personas, in quart da quellas senza passaport svizzer. Passa la mesadad da las personas estras è u naschida en Svizra u viva dapi almain 10 onns qua. La gronda part da la populaziun estra deriva d'in pajais da la UE. La pli gronda part èn personas da l'Italia (15 % da las personas estras), da la Germania (14 %) e dal Portugal (12 %).

senza nazionalitad svizra (2 175 000 personas)

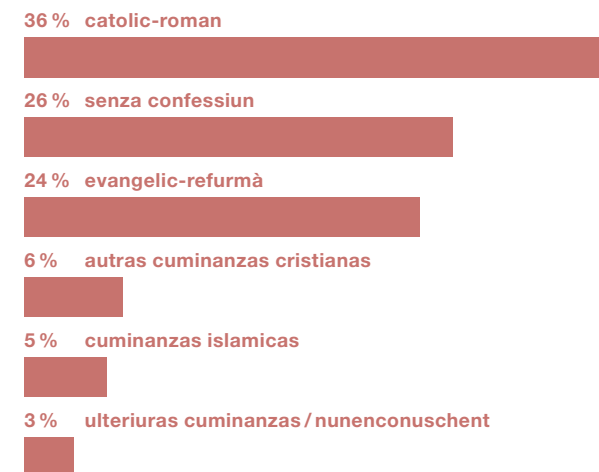
4 linguas nazionalas

La Svizra è in pajais pluriling. Las linguas nazionalas uffizialas èn il tudestg, il franzos, il talian ed il rumantsch. 62 % da la populaziun discurren principalmain tudestg (svizzer), 23 % franzos, 8 % talian e 0,5 % rumantsch. 25 % da la populaziun han (anc) in'otra lingua principala. Bliers inditgeschan duas linguas sco linguas principalas: els èn bilings.

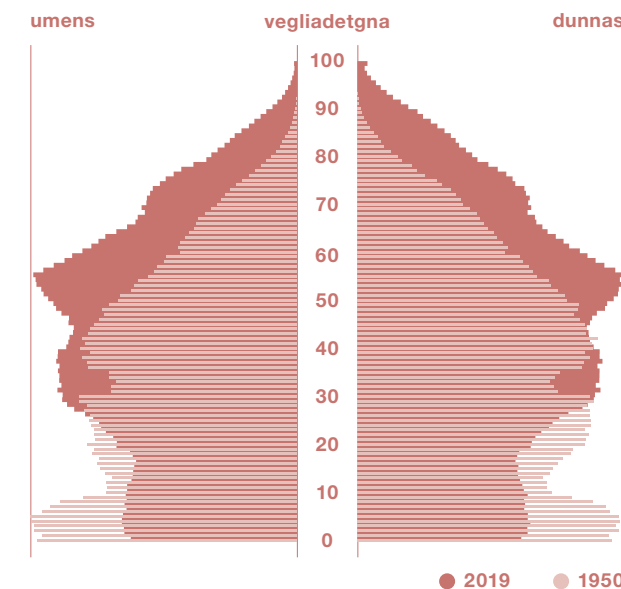
Per gronda part da religiun cristiana

66 % da la populaziun appartegnan ad ina cuminanza religiusa cristiana, 26 % designeschan sesezs sco senza confessiun. La part da las personas senza confessiun crescha dapi onns. La cuntrada religiusa sa mida: las duas grondas confessiuns cristianas, las baselgias refurmadas e catolic-romanas, perdan lur impurtanza. L'on 1970 eran 96 % da la populaziun ubain refurmads (49 %) ubain catolics (47 %).

Autas aspectativa da vita

La populaziun en Svizra vegn pli e pli veglia ed ha adina main uffants che pli baud. L'aspectativa da vita en media è ina da las pli autas dal mund: ella importa 82 onns per ils umens ed 86 onns per las dunnas. En media survegnan las dunnas 1,5 uffants. La part da la populaziun da 64 onns e dapli è creschida, quella da sut 20 onns e quella da 20 fin 64 onns è sa reducida.

Istorgia da la Svizra

La Svizra è sa sviluppada en il decurs dals tschientaners or d'ina rait da differentas alianzas ad ina federaziun da stadis e lura al stadi federal odiern. **Ils cunfins svizzers e la neutralitad èn vegnids fixads e reconuschids l'onn 1815 sin plaun internaziunal. Il sistem politic ha ses origin en la Constituziun federala da l'onn 1848. Dapi lura ha la Confederaziun survegnì dapli cumpetenzas, il pievel dapli dretgs, e la diversitad politica è creschida.**

1847–1848
Guerra dal Sonderbund:
Liberals cunter conservativs

La dumonda davart la concepziun da la Confederaziun chaschuna ina guerra civila tranter ils chantuns liberals ed ils chantuns conservativs catolics. La Guerra dal Sonderbund finischa cun ina victoria da las forzas liberalas.

1848
Constituziun federala:
Stadi federal democratic

La Constituziun federala conceida a la gronda part dals burgais – als umens – differents dretgs e diversas libertads, tranter auter il dretg da votar e d'eleger. Sin plaun federal vegn introduci il sistem da duas chombras cun in Cussegl nazional ed in Cussegl dals chantuns. Questas duas chombras elegian il Cussegl federal. Intgins secturs vegnan centralisads. La Svizra sa sviluppa ad in spazi giuridic ed economic unitar.

1874, 1891
Extensiun da la democrazia:
Iniziativa, referendum

Tras la revisiun da la Constituziun federala survegn la Confederaziun dapli incumbensas ed ils dretgs democratics vegnan extendids sin plaun federal. L'onn 1874 vegn introduci il referendum, l'onn 1891 l'iniziativa dal pievel (→ p. 22).

1914–1918
Emprima Guerra mundiala, chauma generala:
Ideas socialisticas

La povrad e la dischoccupaziun durant l'Emprima Guerra mundiala sco er las ideas socialisticas da la Revoluziun russa provocheschan l'onn 1918 la chauma generala nazionala.

1919, 1929
Proporz:
Vinavant en direcziun da la democrazia da concordanza

L'onn 1919 vegn il Cussegl nazional elegi per l'emprima giada tenor la procedura da proporz, ed en il Cussegl federal sesan ussa er dus commembers conservativs catolics (oz Center/PCD). A partir da l'onn 1929 fa er in commember da la Partida da purs, mastergnants e burgais (oz PPS) part dal Cussegl federal.

1939–1945
Segunda Guerra mundiala:
Integraziun da la sanestra

En il context da la Segunda Guerra mundiala s'avischinan las forzas politicas da la sanestra fin a la dretga ina a l'aura: L'onn 1943 elegia il parlament in socialdemocrat en la regenza. L'onn 1951 in segund. Dapi l'onn 1959 sa cumpona il Cussegl federal da quatter partidas (→ «Furmla magica», p. 51).

1971
Egualitad dals dretgs:
Dretg da votar da las dunnas

Il favrer 1971 acceptan ils votants il dretg federal da votar e d'eleger da las dunnas cun 66 % da las vuschs. La plipart dals chantuns e da las vischnancas introducescha il dretg da votar da las dunnas er sin plaun chantunal e communal.

2000
Terza Constituziun federala:
Mantegniment ed avertadad

La revisiun totala da la Constituziun federala regla la repartiziun da las incumbensas tranter la Confederaziun ed ils chantuns. Il pievel svizzer approvescha ils contracts bilaterals tranter la Svizra e l'Uniu europeica (UE). Dus onns pli tard (2002) accepta el la participaziun a la ONU (→ p. 14/15).

1291
Veglia Confederaziun:
Partenadis d'allianza

Allianzas alternantas tranter las citads e las regiuns ruralas han l'intent da segirar l'urden politic a l'intern e l'indipendenza vers anora. L'onn 1291 fan Uri, Sviz e Sutsilvania l'emprima alianza documentada. En il decurs dals tschientaners crescha la Confederaziun tras ulteriuras alianzas e tras la conquista da territoris.

1798–1802
Helvetica:
Stadi unitar sut pussanza estra

Suenter l'invasiun da las truppas franzosas vegn la Confederaziun transformada en la Republica helvetica: en in stadi unitar sut la controlla da Paris.

1803–1814
Mediazium:
Pussanza estra main severa

Suenter guerras civilas tranter ils federalists ed ils aderents da la Republica helvetica dat Napoleun a la Svizra ina constituiun da mediazium. Quella dat als chantuns puspè ina tscherta independenza e fixescha la gronda part dals cunfins chantunals.

1815
Contract federal:
Neutralitad e federaziun da stadis

Suenter la fin da Napoleun reconuschan las grondas pussanzas europeicas la neutralitad da la Svizra, ed i vegnan fixads ils cunfins nazionals che valan anc oz. Tras il Contract federal da l'onn 1815 vegnan reunidas las differentas alianzas federalas ad in'unica federaziun da stadis.

Federalissem

La Svizra è in stadi federalistic: la pussanza statala è repartida sin la Confederaziun, sin ils chantuns e sin las vischnancas. **Ils chantuns e las vischnancas han grondas libertads d'agir per ademplir lur incumbensas. Tras il federalissem èsi pussaivel che la Svizra po exister sco unitad – malgrà quatter culturas linguisticas e malgrà atgnadads regionalas particularas.**

1

Dapi l'onn 1848 è la Svizra in stadi federal che vegn er numnà «Confederaziun».

Confederaziun

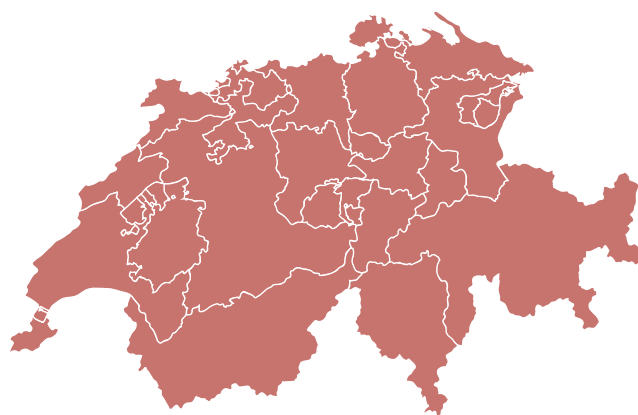
La Constituziun federala fixescha las incumbensas da la Confederaziun. Quai èn tranter auter las relaziuns cun l'exteriur, la defensiun naziunala, la rait da vias naziunalas e l'energia nucleara. Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns furman il parlament federal, la regenza naziunala sa cumpona da set cusseglieras federalas e cussegliers federali, il Tribunal federal è responsabel per la giurisdicziun naziunala. Per sia finanziaziun incassessa la Confederaziun tranter auter la taglia federala directa.

85 pertschient da las abitantas e dals abitants vivan en territoris urbans.

Las entradas da la taglia federala directa importan 31 pertschient da tut las entradas da la Confederaziun.

26

La Confederaziun consista da 26 chantuns. Mintga chantun ha in agen parlament, in'atgna regenza, atgnas dretgiras ed in'atgna constituziun.

Chantuns

La constituziun chantunala na dastga betg cuntradir a la Constituziun federala. Ils chantuns realiseschan las prescripziuns da la Confederaziun, concepeschan dentant lur activitad tenor ils agens basegns. Ina gronda libertad d'agir han els p.ex. en ils fatgs da scola, d'ospital, da cultura e da polizia. Mintga chantun incassessa taglias chantunalas per sia finanziaziun.

En la gulivaziun da finanzas naziunala pajan la Confederaziun e 7 chantuns, 19 chantuns survegnan pajaments da gulivaziun ord quest instrument.

En ils chantuns Appenzell Dadens e Glaruna ha anc lieu il cumin u la mastralia.

2172

Ils 26 chantuns èn dividids en 2172 vischnancas. Mintga chantun regla sez co che las incumbensas tranter el e las vischnancas vegnan repartidas.

Vischnancas

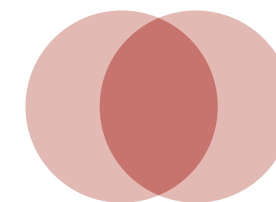
Las incumbensas da las vischnancas èn p.ex. la planisaziun locala, il manaschi da scola, ils fatgs da provediment ed ils pumpiers. Vischnancas pli grondas e citads han parlaments e votaziuns dal pievel. En vischnancas pli pitschnas decida il pievel en radunanzas communalas davart projects politics. Mintga vischnanca incassessa taglias communalas.

En la vischnanca la pli pitschna (Kammersrohr, SO) vivan 28 personas, en la pli gronda circa 415 000 (citad da Turitg).

En quatter da tschintg vischnancas decida il pievel en radunanzas communalas davart projects politics.

Vischnancas

En consequenza da fusiuns datti mintga onn en media circa 30 vischnancas pli pauc.

Confederaziun

11 pertschient da las Svizras e dals Svizzers vivan a l'exteriur.

11%

Chantun

En il chantun Basilea-Citad è il product naziunal brut (PNB) per persuna circa trais giadas uschè grond sco en il chantun Uri.

BIP

Chantun Uri

BIP

Chantun Basilea-Citad

Video «Federalissem»
(en tudestg)

Cunvegnas e commembranzas

Europa

Cunvegnas cun l'Uniun europeica UE

La Svizra n'è betg commembra da la UE, ha dentant stretgas relaziuns cun ella. La basa respectiva furman circa 20 cunvegnas principalas, tranter quellas las cunvegnas bilaterals I e II:

Las Bilaterals I reglan cunzunt dumondas economicas. La finamira principala è per tuttas duas varts in access pli facil al martgà (rauba, servetschs, forzas da lavur). L'onn 2000 han las votantas ed ils votants svizzers acceptà las Bilaterals I cun 67 %. Ellas consistan da 7 cunvegnas. Sche la Svizra u la UE disdescha ina da questas cunvegnas, perdan er las autras 6 cunvegnas automaticamain lur vigur («clausula da guillotina»).

Las Bilaterals II reglan ulteriuras dumondas economicas, dentant er la collavuraziun en ils secturs da l'asil, da la segirezza, da l'ambient e da la cultura. Ellas cumpiglian 9 cunvegnas, tranter auter la Cunvegna da Schengen-Dublin che las votantas ed ils votants svizzers han acceptà l'onn 2005 cun 55 %. Schengen pussibilitescha tranter auter la mobilitad transcunfinala ed ina collavuraziun en ils secturs da la giustia e da la polizia. Dublin pussibilitescha tranter auter ina coordinaziun da las proceduras d'asil.

27 stadis commembers
Sedia a Brüssel
Dapi l'onn 1951 (quella giada sco CECA, CEE)

Genevra sco tribuna internaziunala

Bleras organisaziuns internaziunals ed organisaziuns nungovernamentalas (ONG) han lur sedia a Genevra. Circa 32 000 funcziunarias e funcziunaris internaziunals lavuran là. Bunamain adina han lieu conferenzas e scuntradadas internaziunals.

Commembranzas

AECL

L'Associaziun europeica da commerzi liber AECL promo-va il commerzi liber tranter ses pajais commembers, vul dir la Svizra, il Liechtenstein, l'Islanda e la Norvegia. Ensem cun ils pajais da la UE furman ils pajais da la AECL – senza la Svizra – il Spazi economic europeic (SEE). Ina participaziun al SEE era vegnida refusada da las votantas e dals votants svizzers l'onn 1992.

4 stadis commembers
Sedia a Genevra
Fundada l'onn 1960, tranter auter da la Svizra

Cussegl da l'Europa

Il Cussegl da l'Europa sa deditgescha a la protecziun dals dretgs umans, al stadi da dretg ed a la democrazia. Sia cunvegna la pli impurtanta è la Convenziun europeica dals dretgs umans. Cunter violaziuns dals dretgs umans pon ins purtar plant tar il Tribunal europeic dals dretgs umans a Strassburg.

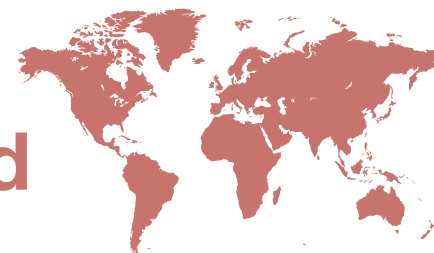
47 stadis commembers
Sedia a Strassburg
Fundà l'onn 1949, la Svizra è commembra dapi l'onn 1963

Neutralitad

La Svizra è in stadi neutral: ella na dastga betg sa participar a conflicts armads ed er betg s'associar ad alianzas militaras. La neutralitad da la Svizra è reconuschida sin l'entir mund. En cas da conflicts vegn la Svizra perquai adina puspè instituida sco intermediatura u sco pussanza protectiva.

La Svizra è in stadi neutral ed ha colliaziuns internaziunals: cun l'Uniun europeica UE è ella colliada tras cunvegnas bilaterals. Ultra da quai è ella commembra da las Naziuns unidas ONU e d'autras organisaziuns internaziunals. A Genevra s'inscuntran expertas e politichers da la Svizra e da l'exteriur per la collavuraziun internaziunala.

Mund

Commembranzas

Naziuns Unidas ONU

A la ONU appartegnan tut ils 193 stadis dal mund. Ella s'engascha per la promoziun da la pasch e per la collavuraziun mundiala, sch'i sa tracta da schliar problems globals. Ils principis da la ONU èn francads en la Charta da las Naziuns Unidas. La Svizra è commembra da la ONU dapi l'onn 2002: En ina votaziun ha il pievel acceptà la participaziun cun 55 %.

193 stadis commembers
Sedia principala a New York, sedias europeicas a Genevra e Vienna
Fundadas l'onn 1945, la Svizra è commembra dapi l'onn 2002

OSCE

L'Organisaziun per la segirezza e la collavuraziun en l'Europa OSCE è – cun ses stadis participants en l'America dal Nord, en l'Europa ed en l'Asia – l'organisaziun da segirezza regiunala la pli gronda dal mund. Ella prenda mesiras per promover la pasch e per schliar conflicts. Ella intermediatescha tranter partidas da conflict e sustegna la reconstrucziun da structures politicas. La Svizra sustegna projects da la OSCE e metta a disposiziun expertas ed experts per projects da pasch civils d'ina durada limitada.

57 stadis participants
Sedia a Vienna
Fundada l'onn 1975, tranter auter da la Svizra

UNESCO

L'Organisaziun da las Naziuns Unidas per l'educaziun, la scienza e la cultura UNESCO, ch'è er activa en il sector da la comunicaziun, è in forum per la collavuraziun internaziunala e per il svilup da standards globals. Ella ha la finamira da promover la solidaritad tranter ils umans ed uschia da contribuir a la pasch, a la segirezza ed al svilup persistent.

193 stadis commembers
Sedia a Paris
Fundada l'onn 1945, la Svizra è commembra dapi l'onn 1949

WTO

L'Organisaziun mundiala da commerzi WTO regla il commerzi mundial da rauba e da servetschs. La finamira da las cunvegnas WTO è in commerzi uschè liber sco pussaivel, senza impediments e senza discriminaziuns. Ils commembers da la WTO s'obligheschan d'observar tschertas reglas fundamentalas en connex cun lur relaziuns commercialas.

164 stadis commembers
Sedia a Genevra
Fundada l'onn 1995, tranter auter da la Svizra

OECD

L'Organisaziun da cooperaziun e svilup economic OECD serva al barat da savida en fitg differents secturs. Sia finamira è la promoziun dal bainstar, da la qualitat da viver e da l'egualitad da las schanzas. La OECD elavura standards internaziunals e publitescha regularmain statisticas e studis, tranter auter ils studis da PISA.

37 stadis commembers
Sedia a Paris
Fundada l'onn 1961, tranter auter da la Svizra

Partenadi

Partenadi cun la NATO per la pasch

La Svizra n'è betg commembra da la NATO, collavura dentant cun ella en il rom dal partenadi per la pasch e dal Cussegl da partenadi euro-atlantic. La NATO è in'allianza da defensiun politica e militar da 30 stadis da l'Europa e da l'America dal Nord. Ensem cun ils pajais partenaris s'engascha ella per la segirezza e per la pasch.

30 stadis commembers
Sedia a Brüssel
Fundada l'onn 1949

Democrazia directa

Il 2021 è passato 50 anni, da quando le Svizre han survegna il dretg da votar e d'eleger sin plaun federal. E 40 anni, da quando l'egualità da las schlattainas è vegnida francada en la Constituziun federala.

A la chauma da las dunnas 2019 han demonstrà tschientmillis per l'egualità da las pajas, per la cumpatibilità da la professiun cun la famiglia e cunter sexissem.

Democrazia directa

En strusch in auter stadi ha il pievel uschè blers dretgs da cundecisiun sco en Svizra. Trais fin quatter giadas per onn han lieu votaziuns dal pievel. Mintga quatter onns vegnan realisadas elecziuns dal parlament. La separaziun da las pussanzas procura che la pussanza na sa concentrateschia betg tar ina persuna u ina partida: ella è in princip fundamental da la democrazia.

Participaziun a las votaziuns ed elecziuns

A las votaziuns federalas sa participeschan mintgamai circa 45 % da las persunas cun dretg da votar. Tut tenor il tema dal project da votaziun è la participaziun a la votaziun pli auta u pli bassa. Sumegliantamain sa preschenta la situaziun tar las elecziuns: stgars mintga segunda Svizra e mintga segund Svizzer sa participescha a las elecziuns federalas.

Consegna dals cedels electorals

Las persunas cun dretg d'eleger e da votar han pliras pussaivladads da votar e d'eleger:

- **Per corrispondenza:** trametter il cedel da votar u il cedel electoral en ina cuverta uffiziala per posta u metter quella en la chascha da brevs da la vischnanca da domicil.
- **A l'urna:** metter ils cedels da votar u ils cedels electorals en in local electoral da la vischnanca da domicil en l'urna.

E-voting

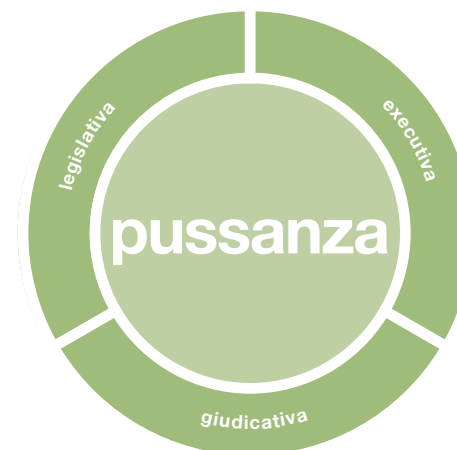
La Confederaziun ed ils chantuns rimnan dapi passa 15 onns experientschas cun e-voting. Actualmain na vegn e-voting betg purschi. Per la proxima fasa d'emprova vegnan repassadas las basas, per ch'i possa vegnir etabli in manaschi stabil cun systems cun ina verificabilitad cumpletta.

Cumins

En ils chantuns Glaruna ed Appenzell Dadens sa radunan ina giada per onn intgins millis votantas e votants sut tschiel avert al cumin. Els decidan davart elecziuns e davart fatschentas da lur chantun. Il cumin è ina furma originara da la democrazia svizra.

Separaziun da las pussanzas

La pussanza è repartida sin las trais pussanzas statalas: legislativa (parlament), executiva (Cussegl federal) e giudicativa (tribunals).

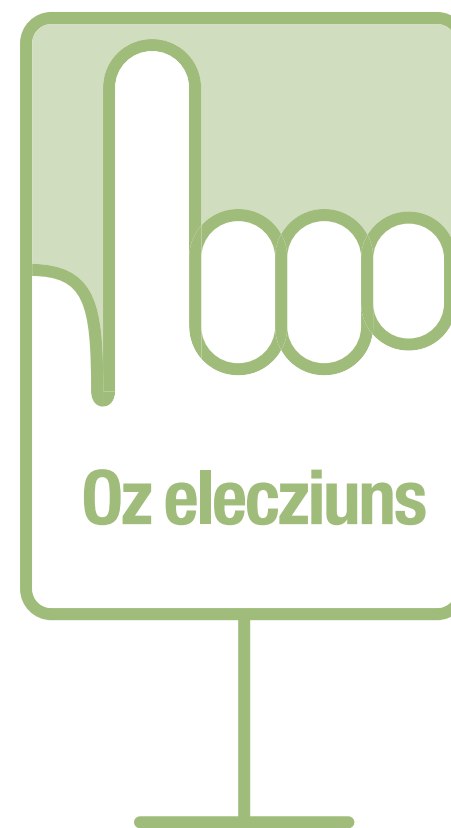
Dretg da votar e d'eleger

Las Svizras ed ils Svizzers che han almain 18 onns dastgan eleger e votar. Ultra da quai dastgan els candidar per in uffizi politic. Circa 5,5 milliuns persunas han il dretg da votar e d'eleger.

Votaziuns dal pievel

Las Svizras ed ils Svizzers èn campiuns da votar: Davart mintga midada costituziunala vegni votà. Cun iniziativa e referendums pon las persunas cun dretg da votar prender ch'i vegnia votà davart in tema politic.

Diversidad da las partidas

La cuntrada da partidas da la Svizra consista da bleras partidas, da las qualas nagina n'ha la majoriad sin plaun federal – ni en il parlament ni en il Cussegl federal.

www.ch.ch/democrazia

Separaziun da las pussanzas

Il pievel svizzer

• = 10 000 personas

Il pievel svizzer elegia il parlament (legislativa): las 200 commembras e commembers dal Cussegl naziunal e las 46 commembras e commembers dal Cussegl dals chantuns.

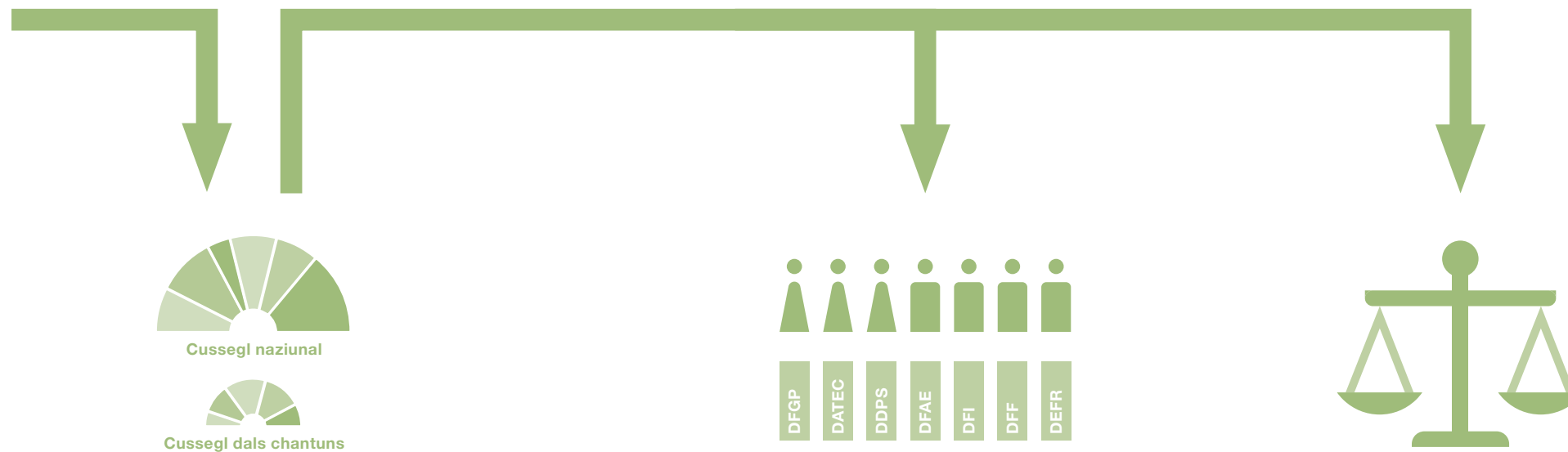

Il parlament elegia la regenza (executiva): las set commembras e commembers dal Cussegl federal e la chanceliera federala u il chancelier federal.

Il parlament elegia ils tribunals (giudicativa): la presidenta dal Tribunal federal sco er las derschadras ed ils derschaders dals quatter tribunals sin plaun federal.

Il parlament elegia plinavant la procuratura publica federala u il procuratur public federal: ella u el maina la Procura publica federala. Quella persequescha delicts en connex cun material explosiv e cun spiunadi, sco er delicts uffizials commess d'employiads federalis. www.bundesanwalt.ch

Legislativa Il parlament

Concluder leschas

Il parlament decida davart leschas ed ha la surveglianza suprema dal Cussegl federal e da l'administraziun federala sco er dals tribunals da la Confederaziun e da la Procura publica federala. El cumpiglia duas chombras: Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun, il Cussegl dals chantuns ils 26 chantuns. Las duas chombras han ils medems dretgs. Ensem furman ellas l'Assamblea federala plenara. (→ p. 30ss.)

Executiva La regenza

Exequir leschas

Il Cussegl federal è la regenza da la Svizra: El prepara leschas e procura che las decisiuns dal parlament vegnian exequidas. El consista da set commembras e commembers cun ils medems dretgs; ellas ed els decidan cuminaivlamain. Mintga cussegliera federala e cusseglier federal maina in departament. Ensem cun la Chanzlia federala furman ils set departaments l'administraziun federala. (→ p. 48ss.)

Giudicativa Ils tribunals

Far dretgira

En tut datti quatter tribunals da la Confederaziun. Il tribunal suprem è il Tribunal federal: el examinescha las sentenzias dals auters tribunals e giuditgescha per il solit sco ultima instanza, pia definitivamain. Il Tribunal penal federal, il Tribunal administrativ federal ed il Tribunal federal da patentas èn ils tribunals d'emprima instanza da la Confederaziun. Cunter la gronda part da lur decisiuns poi vegnir fatg recurs tar il Tribunal federal. (→ 74ss.)

Votaziuns

Fin quatter giadas per onn decidan las votantas ed ils votants davart dumondas politicas. **Votà vegni davart iniziativas dal pievel e davart tscherts conclus dal parlament. Per regla sa tracti da midadas da la Constituziun federala u da leschas.**

Midar la Constituziun federala

En Svizra vegni votà davart mintga midada da la constituziun (**referendum obligatoric**): N'emporta betg, sche la midada è vegnida concludida dal parlament u sch'ella è vegnida pretendida d'ina iniziativa dal pievel. Il nov artigel costituziunal entra en vigur mo, sche la maioritad da las votantas e dals votants (maioritad dal pievel) e dals chantuns (maioritad dals chantuns) l'accepta (**maioritad dubla**). Er davart la participaziun da la Svizra ad ina organisaziun per la segirezza collectiva u a cuminzanzas supranazionali (p.ex. ONU, UE) ha lieu «obligatoricamain» ina votaziun dal pievel. La Svizra sa participescha mo, sch'i dat ina maioritad dubla.

Prender part a votaziuns federalas dastgan Svizras e Svizzers che han almain 18 onns: ellas ed els han il dretg da votar.

Franar ina lescha

Cunter leschas u cunter tscherts contracts internaziunals ch'il parlament ha concludì, pon las votantas ed ils votants far in referendum (**referendum facultativ**). Sch'in referendum reussescha, vegni votà davart la lescha resp. davart il contract respectiv. La lescha u il contract internaziunal è approvà, sche la maioritad da las votantas e dals votants l'accepta (**maioritad simpla**).

Termins da votaziun 2021
L'onn 2021 èn las suandantas dumengias reservadas per votaziuns:
7 da mars, 13 da zercladur, 26 da settember e 28 da november.

Infurmaziuns

- Explicaziuns da votaziun che vegnan tramessas a las personas cun dretg da votar
- App «VoteInfo»
- www.admin.ch
- www.ch.ch/rm/democrazia
- Videos explicativs

Instruments da la democrazia directa

Iniziativa dal pievel

Las votantas ed ils votants pon suttascriber u lantschar sezs ina iniziativa dal pievel e pretender uschia ina midada da la constituziun. 100 000 suttascripziuns valaivlas d'aver per ch'ina iniziativa dal pievel reusseschia. Questas suttascripziuns ston vegnir rimnadas entaifer 18 mais.

Iniziativas dal pievel existan sin plaun federal dapi l'onn 1891. Davart 220 èsi vegni votà dapi lura, 22 èn vegnidas acceptadas.

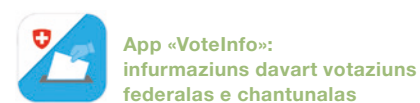
Il 31-12-2020 eran 11 iniziativas en il stadi da la rimnada da suttascripziuns, 15 eran pendentas tar il Cussegl federal u tar il parlament e 3 eran prontas per la votaziun.

Referendum facultativ

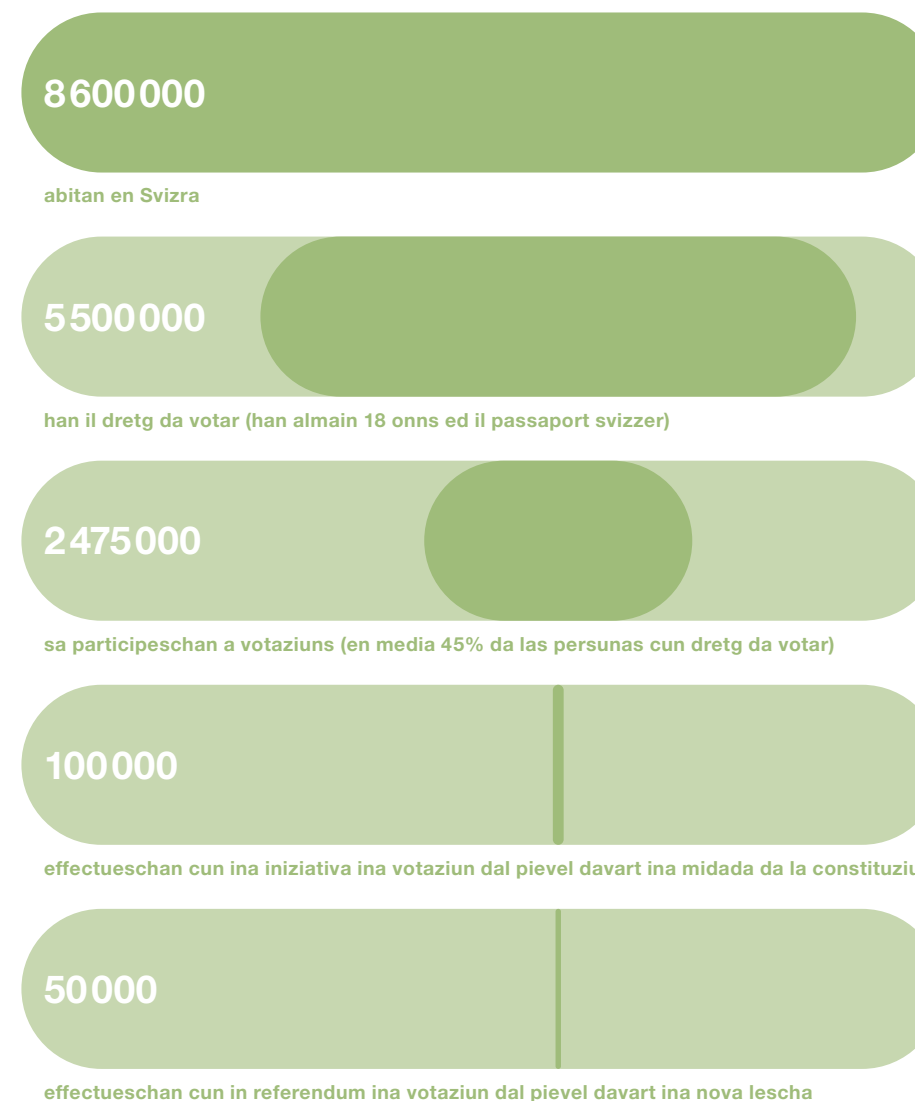
Las personas cun dretg da votar pon pretender cun in referendum ch'i vegnia votà davart tschertas decisivns dal parlament (p.ex. davart ina nova lescha). Per ch'in referendum reusseschia, èn necessarias 50 000 suttascripziuns valaivlas. Quellas ston vegnir rimnadas entaifer 100 dis. Ina votaziun ha er lieu, sche 8 chantuns pretendan quella (uschenumnà referendum dals chantuns).

L'onn 1874 è vegni introduci il referendum facultativ. 196 èn reussids dapi quella giada, 82 projects èn vegnids franads uschia dal pievel.

Il 31-12-2020 curriva il termin da referendum per 45 leschas federalas e conclus federalas. Cunter 4 projects vegnivan rimnadas suttascripziuns.

Persunas engaschadas politicamain en relaziun cun la populaziun totala

Votaziuns 2020

29 da november
Iniziativa dal pievel «Per interpresas responsablas – per proteger ils umans e l'ambient».
na (l'iniziativa ha fatg naufragi pervia da la maioritad dals chantuns, maioritad dal pievel 50,7% gea)

Iniziativa dal pievel «Per in scumond da financiar ils producents da material da guerra».
57,5 % na

27 da settember
Iniziativa dal pievel «Per ina immigraziun moderada (Iniziativa da limitaziun)».
61,7 % na

Midada da la Lescha federala davart la chatscha e la protecziun dals mamifers e dals utschels selvadis (Lescha da chatscha).
51,9 % na

Midada da la Lescha federala davart la taglia federala directa (deducziun per uffants).
63,2 % na

Midada da la Lescha federala davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per personas che prestan servetsch ed en cas d'ina maternitad (congedi da paternitad).
60,3 % gea

Conclus federal davart l'acquist da novs aviuns da cumbat
50,1 % gea

17 da matg
Pervia da la pandemia dal coronavirus ha il Cussegl federal annullà questa votaziun. Ina decisivn istorica: dapi la fundaziun dal stadi federal l'onn 1848 èn vegnidas annulladas mo duas votaziuns: ils onns 1920 e 1951, pervia da la zoppina.

9 da favrer
Iniziativa dal pievel «Per dapli abitaziuns pajablas».
57,1 % na

Midada dal Cudesch penal e da la Lescha penala militar (discriminaziun ed incitaziun a l'odi pervia da l'orientaziun sexuala).
63,1 % gea

Eleccziuns

Mintga quatter onns han lieu las elecziuns dal Parlament federal. Las personas cun dretg d'eleger pon eleger quellas 246 parlamentarias e parlamentaris che represchentan il meglier lur ideas ed opiniuns. A disposiziun stattan mintgamai numerusas candidatas e numerus candidats da partidas fitg differentas.

Eleccziuns dal Cussegl naziunal

Las elecziuns dal Cussegl naziunal èn elecziuns federalas. Las reglas da la Lescha federala davart ils dretgs politics valan en tut ils chantuns.

Dretg d'eleger activ e passiv

Il dretg d'eleger han las Svizras ed ils Svizzers che han almain 18 onns: D'ina vart pon ellas ed els eleger las commembras ed ils commembers dal Cussegl naziunal (dretg d'eleger activ), da l'autra vart er candidar sezzas e sez per il Cussegl naziunal (dretg d'eleger passiv).

Eleccziuns da proporz

En la gronda part dals chantuns èn las elecziuns dal Cussegl naziunal elecziuns da proporz: Ils sez vegnan reparitids sin las partidas (glistas) en proporziun da las vuschs obtegnidas.

Mussavia electoral

Co ch'ins emplencha e consegna correctamain ils cedels electorals uffizials en chantuns cun dapli ch'in sez en il Cussegl naziunal, vegn declerà en il mussavia electoral. Quest mussavia vegn mintgamai tramess a las personas cun dretg d'eleger e stat er a disposiziun online.

Termins

Las ultimas elecziuns federalas han gi lieu ils 20 d'october 2019. Las proximas elecziuns dal Cussegl naziunal ed (en la gronda part dals chantuns) dal Cussegl dals chantuns èn fixadas per ils 22 d'october 2023.

Eleccziuns dal Cussegl dals chantuns

Per las elecziuns dal Cussegl dals chantuns vala il dretg chantunal: Mintga chantun decida sez davart il dretg d'eleger, davart il termin da las elecziuns, davart la procedura electorala sco er davart las reglas per emplenir ils cedels electorals. Ils suandants puncts èn en tut ils 26 chantuns ils medems: Las elecziuns dal Cussegl dals chantuns han lieu mintga quatter onns, ed ins sto avair almain 18 onns sco er esser burgaisa svizra u burgais svizzer per pudair candidar per il Cussegl dals chantuns.

Eleccziuns da maiorz

En bunamain tut ils chantuns èn las elecziuns dal Cussegl dals chantuns elecziuns da maiorz: elegida è quella persona che survegn las pli bleras vuschs.

- **Maiorità assoluta:** Elegida è quella persona che obtegna almain ina vusch dapli che la mesadad da las vuschs.
- **Maiorità relativa:** Elegida è quella persona che obtegna las pli bleras vuschs en cumparegliaziun cun las autras candidatas ed ils auters candidats.

Exempels per differenzas chantunals

En il chantun Glaruna pon gia las Svizras ed ils Svizzers da 16 e 17 onns eleger il Cussegl dals chantuns. Persunas da 65 onns e dapli na dastgan betg esser commembras dal Cussegl dals chantuns. En il chantun Appenzell Dadens elegian las personas cun dretg d'eleger lur commembra u commember dal Cussegl dals chantuns a chaschun d'ina radunanza sut tschiel avert («Landsgemeinde»), e quai mintgamai l'avrigl avant las elecziuns dal Cussegl naziunal. En ils chantuns Giura e Neuchâtel vegn applitgada la procedura da proporz, en ils auters chantuns la procedura da maiorz. Las Svizras ed ils Svizzers a l'exteriur n'han betg en tut ils chantuns il dretg d'eleger.

Las partidas da sanestra fin dretga

Per las elecziuns dal Parlament federal stattan mintgamai a disposiziun pliras partidas fitg differentas. Ellas sa distinguan ina da l'autra tras lur differentas ideas ed opiniuns davart il stadi, davart la societad e davart l'economia.

Partidas sanestras (PS, Ils Verds) sustegnan in ferm stadi social, partidas da la vart dretga dal center (PLD, PPS) èn oravant tut per ina politica economica liberala e per la responsabladad da mintga singula persona. Ultra da la dumonda da sanestra e da dretga datti dumondas concernent l'ambient, concernent l'avertura da la Svizra envers l'Europa ed envers las organisaziuns internaziunals e concernent las valurs liberalas (p.ex. partenadi da la medema schlattaina). Las partidas dal center (Allianza dal Center, avant PCD) collavuran – tut tenor la tematica – cun partidas da la sanestra u da la dretga.

Las partidas gidan a furmar l'opiniun politica, mettan a disposiziun candidatas e candidats per uffizis publics e lantschan iniziativa u fan referendums. Per las votaziuns fan ellas recumandaziuns da votaziun.

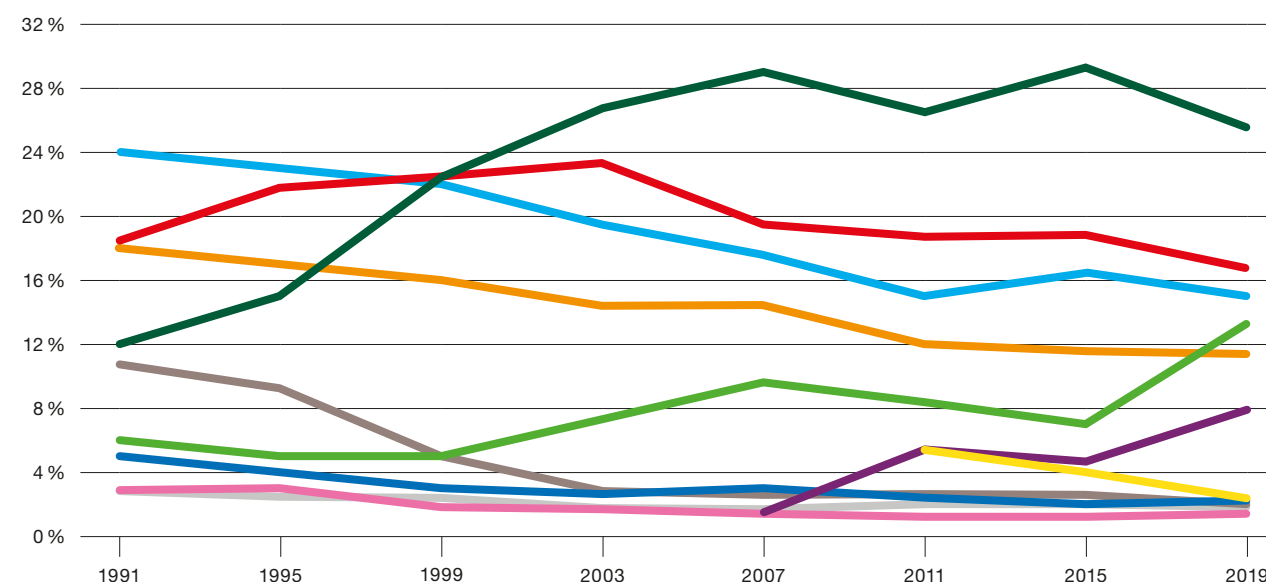
Tge signifitga «sanestra»?

- in ferm stadi social che gulfescha las differenzas socialas
- interess dals lavurants en il center
- controllas dals pretschs, servetsch public
- dapli politica da pasch, damain armada

Tge signifitga «dretga»?

- libertad ed atgna responsabladad, il stadi intervegn mo sche necessari
- interess dals patruns en il center
- interprediders libers, impuls economic
- ferma defensiun naziunala

Fermezza da las partidas (quotas d'electuras ed electurs tar las elecziuns dal Cussegl naziunal 2019)

- PLD
- PCD
- PS
- PPS
- pitschnas partidas dal center (AdI, PEV, PCS)
- PVL
- PBD
- pitschnas partidas sanestras e verdas alternativas (PdL, EàG e.u.v.)
- La Verda
- pitschnas partidas da la dretga (Lega, MCR, UDF e.u.v.)
- autras

Partidas en il Cussegl federal ed en il parlament

La cuntrada da partidas da la Svizra consista da bleras partidas, da las qualas nagina n'ha la maioritad sin plaun federal. En la legislatura 2019–2023 sa cumpona il Cussegl naziunal da passa 10 partidas. 5 da quellas èn er represchentadas en il Cussegl dals chantuns, 4 en il Cussegl federal.

A las elecziuns dal Cussegl naziunal 2019 han las 2 partidas ecologicas pudì augmentar il pli fitg: La Verda ha gudagnà 17 ulteriurs sezs, ils Verd-liberals 9. Pers il pli fitg ha la PPS: Ella ha pers 12 sezs, resta però la partida la pli ferma en la chombra dal pievel. Er las autras partidas dal Cussegl federal han pers sezs: La PS e la PLD han pers mintgina 4 sezs, la PCD ha stui ceder 2.

En il parlament èn las partidas cun medems interess s'unidas a fracziuns (→ p. 36).

PPS – Partida populara svizra

President da partida
Marco Chiesa

Quota da votant(a)s* **25,6 %**

Cussegl federal	2
Cussegl naziunal	53
Cussegl dals chantuns	6

www.svp.ch

PS – Partida socialdemocratica

Co-presidi
Matteo Meyer
Cédric Wermuth

Quota da votant(a)s* **16,8 %**

Cussegl federal	2
Cussegl naziunal	39
Cussegl dals chantuns	9

www.sp.ch

PLD – PLD.Ils Liberals

Presidenta da partida
Petra Gössi

Quota da votant(a)s* **15,1 %**

Cussegl federal	2
Cussegl naziunal	29
Cussegl dals chantuns	12

www.fdp.ch

Allianza dal Center**

President da partida
Gerhard Pfister

Quota da votant(a)s* **13,8 %****

Cussegl federal	1
Cussegl naziunal	28**
Cussegl dals chantuns	13

www.allianza-dal-center.ch

LdT – Lega dei Ticinesi

President/a da partida
vacant

Quota da votant(a)s* **0,8 %**

Cussegl federal	0
Cussegl naziunal	1
Cussegl dals chantuns	0

www.lega-dei-ticinesi.ch

PdL – Partida da la lavur

President da partida
Gavriel Pinson

Quota da votant(a)s* **0,8 %**

Cussegl federal	0
Cussegl naziunal	1
Cussegl dals chantuns	0

www.pda.ch

EàG Ensemble à Gauche

President da partida
Pierre Vanek

Quota da votant(a)s* **0,3 %**

Cussegl federal	0
Cussegl naziunal	1
Cussegl dals chantuns	0

www.eag-ge.ch

** Sunter la fusiun da la PCD cun la PBD ha la partida num dapi il 1. da schaner 2021 «Allianza dal Center».

A chaschun da las elecziuns dal Cussegl naziunal han las duas partidas cuntanschi ils suandants resultats:

Quota da votantas e votants

PCD	11,4 %
PBD	2,4 %

Dumber dals sezs en il Cussegl naziunal

PCD	25
PBD	3

* Quota da votant(a)s a las elecziuns dal Cussegl naziunal 2019 («fermezza da partida» → p.25).

In commember dal Cussegl dals chantuns na fa part da nagina partida. Perquai è la summa dal Cussegl dals chantuns 45 commembers empè da 46.

Legislativa **Il parlament**

Sco protecziun cunter COVID-19 han ins installà – il cumenzament da settember 2020 – paraids da plexiglas a las plazzas de las parlamentarias e dals parlamentaris en la sala dal Cussegl naziunal.

Quests indrizs da protecziun pon puspè vegnir demontads e vegnan utilisads er en la sala dal Cussegl dals chantuns ed en differents locals da sesida da l'edifizi dal parlament.

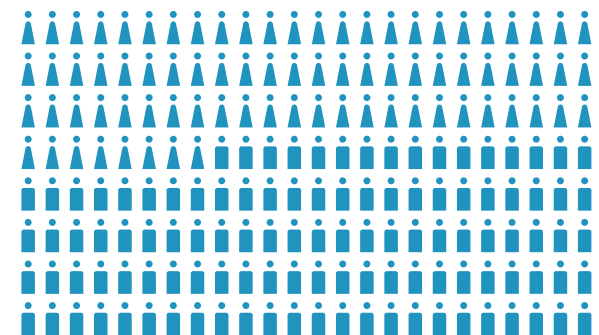

Legislativa Il parlament

Il parlament decretescha leschas e tscherna las commembras ed ils commembers da la regenza e da las dretgiras federalas. El decida davart las finanzas publicas ed exequescha la surveglianza da l'administraziun federala. **Il parlament vegn elegì dal pievel. El consista da duas chombras: dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns. Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra, il Cussegl dals chantuns ils 26 chantuns. Tuttas duas Chombras federalas han ils medems dretgs ed han las medemas incumbensas. Ensemen furman ellas l'Assamblea federala plenara.**

www.parlament.ch

Commembras e commembers en il Cussegl naziunal ed en il Cussegl dals chantuns

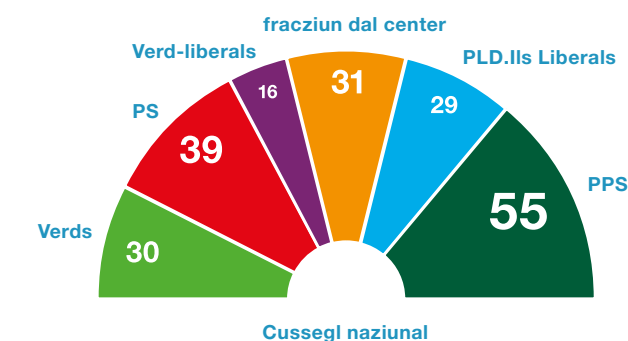

200 cusseglieras naziunalas e cussegliers naziunals

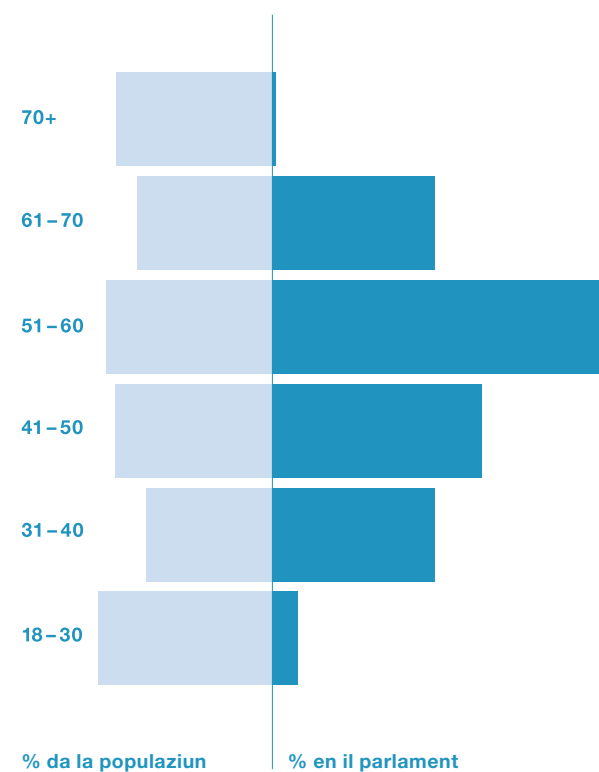

46 cusseglieras e cussegliers dal Cussegl dals chantuns

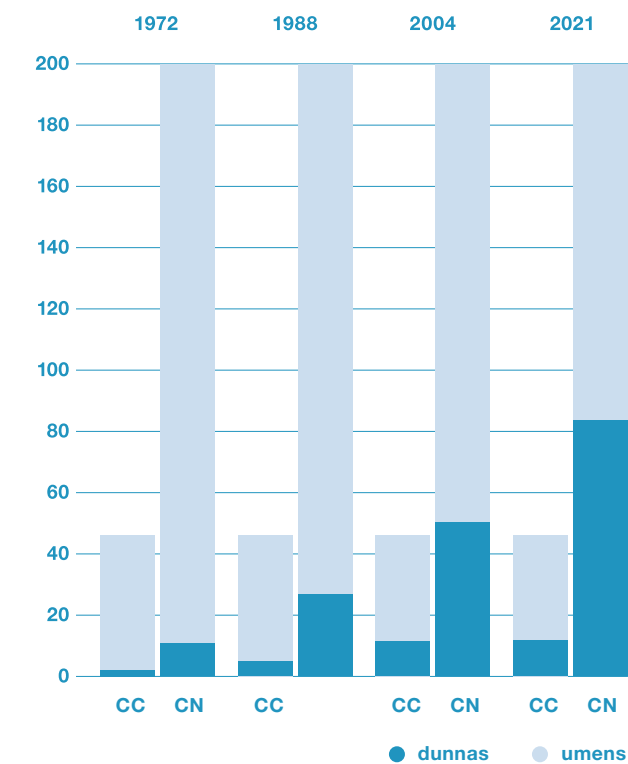
Fermezza da las fracziuns en il parlament

Repartiziun tenor vegliadetgna en la populaziun svizra ed en il parlament

Dunnas e d'umens en il parlament

Il lieu da la politica svizra

Il parlament svizzer sa raduna a Berna en l'edifizi dal parlament. Quest edificium è vegnì construi dal 1894 fin il 1902 tenor ils plans da l'architect Hans Wilhelm Auer ed inaugura festivmain da l'Assamblea federala plenara il 1. d'avrigl 1902.

L'architect ha gi la finamira da stgaffir in monument architectonic naziunal. 95 pertschient dals materials duvrads derivan da la Svizra, 173 firmas svizras han survegnì incaricas e 38 artistas ed artists svizzers han dastgà sa perpetnizar cun lur ovras en l'edifizi dal parlament. Surdond las incaricas ha Auer natiralmain er tegnì quint dals chantuns.

L'entir edificium duai regurdar che la Svizra è vegnida fundada sin la voluntad politica e che differentas culturas, differents territoris linguistics e differentas regiuns geograficas èn s'unids or d'atgna voluntad a questa naziun per furmar in'unitad politica naziunala.

Incumbensas dal parlament

Il parlament è competent per la legislaziun, per fixar il preventiv, per eleger las commembras ed ils commembers da las autoritads federalas supremas sco er per la surveglianza suprema dal Cussegl federal, da l'administraziun federala e da las dretgiras federalas.

Legislaziun

Il parlament decretescha disposiziuns legalas en la furma da leschas federalas u d'ordinaziuns. Midadas da la Constituziun federala sto el suttametter a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

La Constituziun federala furma l'urden da basa giuridic da la Confederaziun svizra. Tge che stat en la constituziun decidan il pievel ed ils chantuns. Il parlament po elavurar midadas da la Constituziun federala, ma las sto suttametter al pievel ed als chantuns per la votaziun (→ referendum obligatoric, p. 22). Cun ina iniziativa dal pievel po il pievel pretender ina midada da la constituziun (→ p. 22).

Leschas federalas concretiseschan la constituziun. Ellas vegnan relaschadas dal parlament, suttastatan però al referendum facultativ (→ p. 22): Sche 50 000 personas cun dretg da votar u 8 chantuns pretendan ina votaziun, vegn la lescha suttamessa al pievel. La lescha entra mo en vigur, sche la maiorità da las votantas e dals votants l'accepta.

Ordinaziuns cumpletteschan las leschas. La pli gronda part da las ordinaziuns vegn relaschada dal Cussegl federal e dals departaments. Ellas vegnan redigidas senza la collavuraziun dal parlament. En cas d'ordinaziuns impurtantas po la cumissiun parlamentara competenta pretender da survegnir in sboz per la consultaziun. Las ordinaziuns n'èn betg suttamessas al referendum.

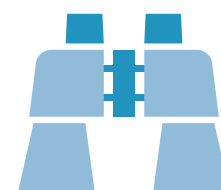
Eleccziun d'autoritads federalas

Per las eleccziuns sa radunan il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns a l'Assamblea federala plenara. Quella elegia la regenza, occupa ils tribunals da la Confederaziun e nominescha sche necessari in general. En la sessiun d'enviern elegia ella mintgamai per 1 onn il president da la Confederaziun: ina commembra u in commember dal Cussegl federal daventa presidenta u president da la Confederaziun, ina segunda u in segund vicepresidente u vicepresidente. L'Assamblea federala elegia er il schef dal stab dal Cussegl federal, la chanceliera federala u il chancelier federal ed il procuratur public federal u la procuratura publica federala.

Eleccziuns dal Cussegl federal 2019

Tar las ultimas eleccziuns dal Cussegl federal il december 2019 ha il parlament – sco Assamblea federala plenara – reelegi tut las commembras e tut ils commembers dal Cussegl federal. Perquai ch'ils Verds avevan cuntanschi per l'emprima giada ina forza electorala da passa 10% a chaschun da las eleccziuns dal parlament 2019 han els nominà in'atgna candidata. Ils Verds han cumbatti cunter la PLD. La cussegliera federala da la PLD Karin Keller-Sutter ed il cusseglier federal da la PLD Ignazio Cassis han però pudì defender lur sez en il Cussegl federal ed èn vegnids elegids cun la maiorità absoluta. Il nov Cussegl federal è pia restà dal tuttafatg tal e qual (→ p. 50).

Il term tecnic per il parlament svizzer è «Assamblea federala». Uschia stat p.ex. en l'artitgel 148 da la Constituziun federala: «L'Assamblea federala exequescha la pussanza suprema da la Confederaziun, cun la resalva dals dretgs dal pievel e dals chantuns.»

Controlla dal preventiv e surveglianza suprema

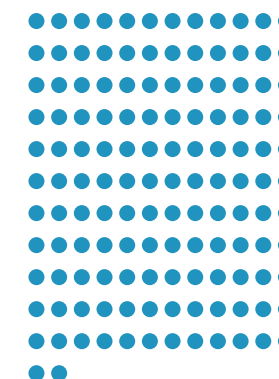
La suveranità davart las finanzas federalas ha il parlament. El fixescha il preventiv per il proxim onn, prenda enconuschientscha dal plan da finanzas dal Cussegl federal ed approva il quint dal stadi. Davart il preventiv decida il parlament en la sessiun d'enviern. La fatschenta mida svelto d'ina chombra a l'autra. Sch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns na san betg sa convergnir ad ina posiziun, vala l'import pli bass. La surveglianza suprema vegn fatga da las Cumissiuns da finanzas e da gestiun sco er da lur delegaziuns. Ellas controllan la lavur dal Cussegl federal, da l'administraziun federala e dals Tribunals federalas. En quest connex examineschan ellas er lur efficacità.

Entradas ed expensas da la Confederaziun: p. 48 / 49.

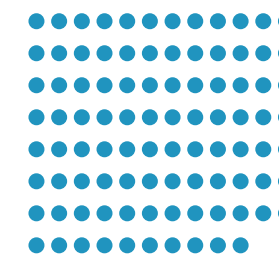
Disposiziuns legislativas vegnan decretadas en furma da leschas federalas e d'ordinaziuns. Ils ulteriurs decrets èn «conclus federalas». Mo cunter la pli pitschna part da las leschas federalas vegn fatg in referendum. Conclus federalas simpels ed ordinaziuns na pon betg vegnir franads cun in referendum.

En la 50. legislatura (2015 – 2019) ha il parlament deliberà 464 decrets:

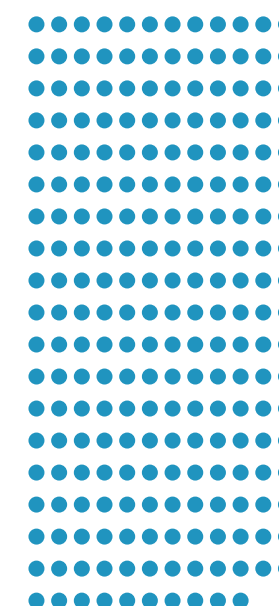
134 leschas federalas

94 conclus federalas

226 conclus federalas simpels

10 ordinaziuns

Video – Las incumbensas da l'Assamblea federala (en tudestg)

Organisaziun dal parlament

Il parlament svizzer consista da duas chombras: dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns. Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra. Il Cussegl dals chantuns represchenta ils 26 chantuns. Las duas Chombras federalas han las medemas cumpetenzas: Tut las fatschentas vegnan tractadas tant dal Cussegl naziunal sco er dal Cussegl dals chantuns. Lur conclus ston esser concordants per entrar en vigor.

Chombra gronda Cussegl naziunal

Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra. El ha 200 sez. Pli gronda che la populaziun d'in chantun è, e pli blers sez ch'el survegn. Mintga chantun ha il dretg d'almain in sez. En media represchenta mintga cussegliera naziunala resp. cusseglier naziunal circa 42 000 abitantas ed abitants. Il Cussegl naziunal vegn er designà sco «chombra gronda» u sco «chombra dal pievel».

President dal Cussegl naziunal 2021

Il Cussegl naziunal vegn presidià mintga onn d'ina altra commembra u d'in auter commember dal Cussegl naziunal. Il president dal Cussegl naziunal 2021 è Andreas Aebi (PPS). El planisescha e dirigia las debattas dal Cussegl naziunal, maina il biro da la chombra e represchenta il Cussegl naziunal vers anora.

Elecciuns da proporz

Las elecciuns dal Cussegl naziunal han lieu mintga 4 onns, en la gronda part dals chantuns tenor il dretg electoral da proporz (proporz). Elecciun da proporz vul dir: Ils sez d'in chantun vegnan repartids sin las differentas partidas tenor il dumber da las vuschs obtegnidas. En questa moda èn represchentadas en la chombra dal pievel er forzas politicas pli pitschnas.

Termin da las elecciuns dal Cussegl naziunal

Las proximas elecciuns han lieu **l'october 2023**

Video – Ils organs ils pli impurtants da l'Assamblea federala (en tudestg)

Chombra pitschna Cussegl dals chantuns

Il Cussegl dals chantuns ha 46 commembras e commembers e represchenta ils chantuns. 20 chantuns han 2 sez, 6 chantuns mintgamai 1 sez. Mo 1 sez han quels 6 chantuns che la Constituziun federala ha designà fin l'onn 1999 sco «mez chantuns»: Sursilvania e Sutsilvania, Appenzel Dador ed Appenzel Dadens, Basilea-Citad e Basilea-Champagna. En il Cussegl dals chantuns na gioga il dumber da la populaziun d'in chantun nagina rolla. Il chantun Uri cun ina populaziun relativamain pitschna ha 2 sez, precis uschia sco il grond chantun Turitg. Quest sistem stgaffescha in cunterpais a la forza che las vuschs dals chantuns cun in grond dumber da populaziun han en il Cussegl naziunal. Il Cussegl dals chantuns vegn savens er numnà la «chombra pitschna» u «chombra dals chantuns».

President dal Cussegl dals chantuns 2021

Il Cussegl dals chantuns vegn presidià mintga onn d'ina altra commembra u d'in auter commember dal Cussegl dals chantuns. Il president dal Cussegl dals chantuns 2021 è Alex Kuprecht (PPS). El planisescha e dirigia las debattas dal Cussegl dals chantuns, maina il biro da la chombra e represchenta il Cussegl dals chantuns vers anora.

Elecciuns da maiorz

Las elecciuns dal Cussegl dals chantuns han lieu mintga 4 onns, en la gronda part dals chantuns il medem mument sco las elecciuns dal Cussegl naziunal. Las elecciuns dal Cussegl dals chantuns èn quasi dapertut elecciuns da maiorz: elegida è quella persuna che survegn las pli bleras vuschs. Ils chantuns decidan sez, cura e co ch'els elegian lur represchantanza per il Cussegl dals chantuns.

Termin da las elecciuns dal Cussegl dals chantuns

Las proximas elecciuns han lieu **l'avrigl u l'october 2023**

Assamblea federala plenara

Per tschertas fatschentas sa radunan il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns a l'«Assamblea federala plenara». L'Assamblea federala plenara elegia las commembras ed ils commembers da la regenza e dal Tribunal federal, il chancelier federal e la procuratura publica federala u il procuratur public federal. Ultra da quai sa raduna ella per prender en consegna decleraziuns dal Cussegl federal e per decider davart conflicts da cumpetenzas.

Sessiuns

La primavaira, la stad, l'atun e l'enviern han lieu sessiuns che duran mintgamai 3 emnas: durant quest temp sa radunan il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns per discutir e per deliberar fatschentas. Las duas chombras sa radunan separadamain, ma sut il medem tetg: en l'edifizii dal parlament a Berna. Tranter las sessiuns han lieu sesidas da biro, da fracziun e da cumissiun.

Termins da las sessiuns 2021

Sessiun da primavaira:

il 1. fin ils 19 da mars

Sessiun da stad:

ils 31 da matg fin ils 18 da zercladur

Sessiun d'atun:

ils 13 da settember fin il 1. d'october

Sessiun d'enviern:

ils 29 da november fin ils 17 da december

Sessiun speziala (tut tenor basegn):

ils 3 fin ils 6 da matg

Elecciun da la presidenta/dal president dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns: **ils 29 da november**

Elecciun da la presidenta/dal president da la Confederaziun e da la vicepresidenta/dal vicepresidente dal Cussegl federal: **ils 8 da december**

Las sesidas èn publicas. Las debattas vegnan transmessas directamain ed en temp real sin la pagina d'internet dal parlament e vegnan publicadas suenter in'ura sco protocol verbal cun video en il Bulletin uffizial: www.parlament.ch

President dal Cussegl naziunal 2020/21
Andreas Aebi, Berna
Partida populara svizra

Nua mettais Vos Vossas prioritads durant l'onn presidential?

Mia finamira è quella da promover la coesiun, l'optimissem ed il plaschair da viver dals umans en Svizra. Durant quest temp da crisa dovri solidaritad tranter giuven e vegl, tranter las differentas regiuns dal pajais ed er tranter las differentas gruppas professiunalas. Betg tuts n'èn numnadamain pertutgads da medema maniera da la pandemia.

Sper Vossa activitad politica essas Vos er pur, aucziunari ed organisatur da viadis. Co mettais Vos tut quai sut in tetg?

Quai funcziuna fitg bain dapi 30 onns. Jau hai ina grondiusa dunna, ina magnifica famiglia e buns amis. Sco anteriur cumandant da battagliaun da l'Armada svizra hai jau ultra da quai emprendì, co ch'ins organisescha cun sistem. Igl è segir er in grond avantatg che jau abitesch datiers da Berna e n'hai betg in lung viadi fin en la chapitala federala.

President dal Cussegl dals chantuns 2020/21
Alex Kuprecht, Sviz
Partida populara svizra

Tge avais Vos planisà per Voss onn presidential?

Mia finamira vegn ad esser quella da puspè promover pli fitg la cultura particulara en il Cussegl dals chantuns. En il Cussegl dals chantuns discutain nus cun arguments ed ans scuntrain sin in plaun objectiv fundà per debattar in cun l'auter a favur da la megla soluziun. Virtids sco quella da ponderar conscienzusamain ils interess statals a lunga vista, duessan nus tgirar e preservar er vinavant cun premura. Uschia mettain nus in cuntrapunct al manaschi en il Cussegl naziunal, ch'è caracterisà plitgusch d'interess politics da las partidas e fitg savens d'interess persunals.

Co vesais Vos la Svizra en tschintg onns?

Jau speresch che COVID-19 saja bainbaud istorgia. Plinavant pens jau che nus stoppian lavurar vi da nossas relaziuns cun l'Uniun europeica. Jau giavisch che la Svizra mantegna sia independenza er durant ils proxims onns. En regard economic, social e cultural stuain nus ans posiziunar uschia, che nus pudain dir er en 5 fin 10 onns: quai è la Svizra, en la quala nus vulain viver.

Partidas e fracziuns

11 partidas èn represchentadas en il parlament. Da quel- las n'ha nagina la maiortad (→ p. 26). En l'Assamblea federala plenara (Cussegl naziunal e Cussegl dals chantuns ensem) han tschintg partidas cuntanschi ina pusanza da partida da passa 10 pertschient: PPS (24 %), PS (20 %), PLD (17 %), Alleanza dal Center (15 %) ed ils Verds (13 %). Questas partidas èn represchentadas en il Cussegl federal, cun excepziun dals Verds che han cuntanschi per l'emprima giada ina quota da votantas e votants da passa 10 pertschient a chaschun da las elecziuns dal parlament 2019. En il manaschi parlamentar èn però las fracziuns pli impurtantas che las partidas.

Politicamain è il parlament dividi en **6 fracziuns**. Ellas consistan da commembras e commembers dal parlament da la medema partida u da partidas cun ils medems interess. Er appartegnentas ed appartegnents da partidas chantunales pitschnas sco er parlamentarias e parlamentaris senza partida fan savens part d'ina fracziun. Ina fracziun ha almain 5 commembras e commembers.

En il Cussegl naziunal èsi spezialmain impurtant d'appartegnair ad ina fracziun, perquai ch'ella è la premissa per survegnir ina plazza en ina cumissiun. Pli gronda ch'ina fracziun è, e dapli sezs ch'ella dastga occupar en cumissions e pli gronda che sia influenza è en il parlament. En il Cussegl dals chantuns percenter na giogan las fracziuns betg ina rolla uschè impurtanta.

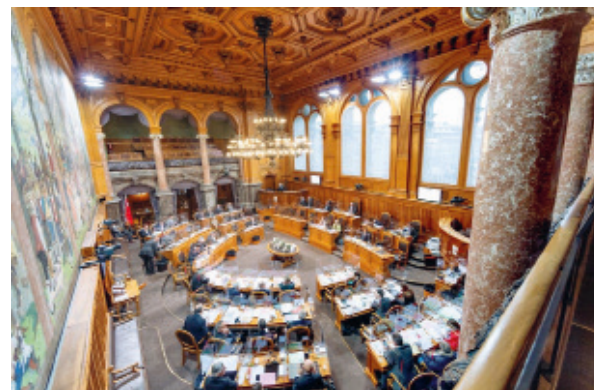
Cultura da debattar

Malgrà ils dretgs exactamain ils medems datti en mintga cas differenzas tranter las Chombras federalas – mo gia pervia da lur grondezza. En il Cussegl naziunal èn las debattas reglamentadas pli fitg e la durada dal temp da discurre è limitada. Per in votum ston ins ir davantvart al pult. En il Cussegl dals chantuns discurren ins da sia plazza da seser, senza restricziun dal temp da discurre. En il decurs da la debatta dastgan tuts prender il pled. Uschia resta dapli plazza per spontanitad.

Las fracziuns èn impurtantas per la furmaziun da l'opiniun. Ellas predelibereschon impurtantas fatschentas da las chombras ed emprovan da chattar posiziuns unitaras che vegnan lura represchentadas da las parlamentarias e dals parlamentaris en il parlament sco er envers las medias ed envers la publicitad.

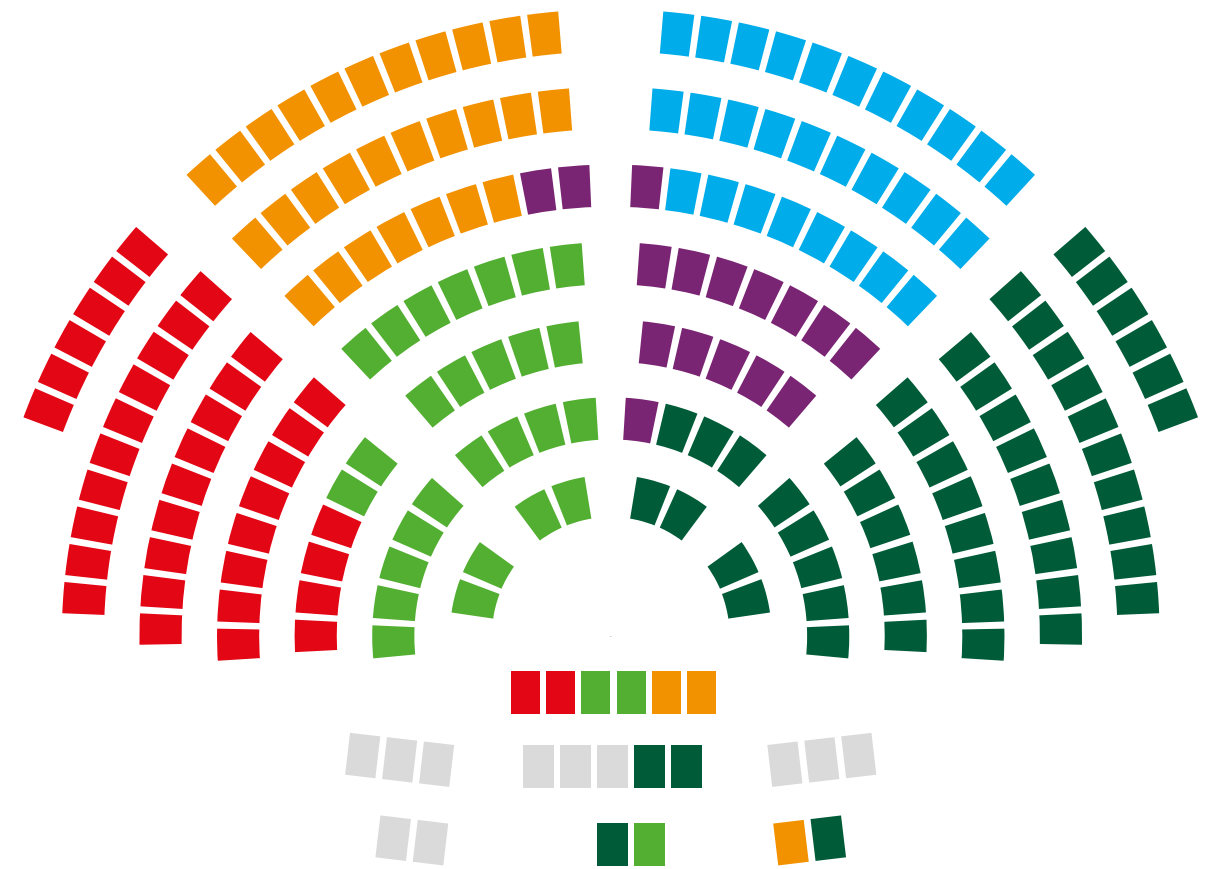
Sala dal Cussegl naziunal

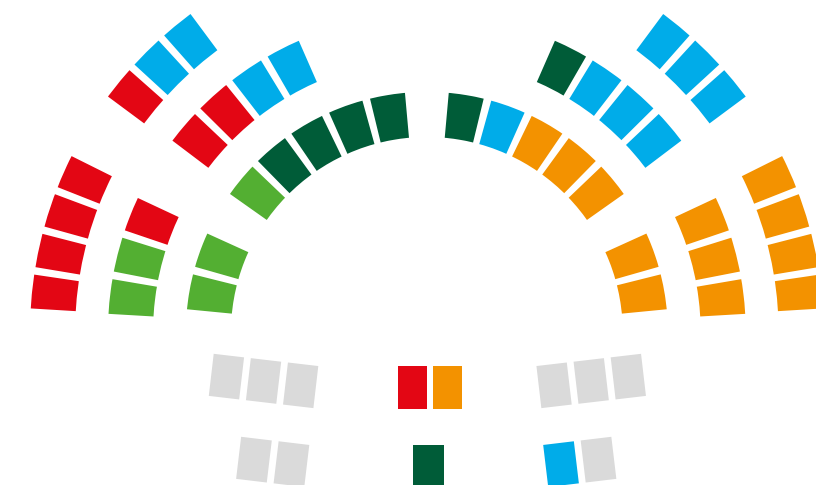
Sala dal Cussegl dals chantuns

Fracziun	President(a)	Cumposiziun/partida	Total	CN	CC
● fracziun da la Partida populara svizra	Thomas Aeschi	59 PPS, 1 Lega, 1 UDF, 1 senza partida	62	55	7
● fracziun socialdemocratica	Roger Nordmann	48 PS	48	39	9
● fracziun dal center (Alleanza dal Center-PEV)	Andrea Gmür-Schönenberger	41 Alleanza dal Center, 3 PEV	44	31	13
● fracziun da la PLD.Ils Liberals	Beat Walti	41 PLD.Ils Liberals	41	29	12
● fracziun verda	Aline Trede	33 La Verda, 1 PdL, 1 EàG	35	30	5
● fracziun verd-liberala	Tiana Angelina Moser	16 PVL	16	16	0

Repartiziun dals sezs en il Cussegl naziunal

Repartiziun dals sezs en il Cussegl dals chantuns

- PPS
- PS
- fracziun dal center
- PLD.Ils Liberals
- Verds
- PVL

6

fracziuns

11

partidas

9

cumissiuns specificas
per chombra

2

cumissiuns da surveglianza
per chombra

Cumissiuns e delegaziuns

Tut il parlament sa cumpona da 246 personas. Cun tantas personas èsi difficil da discutir davart in tema. Pervia da quai vegnan tut las fatschentas predeliberadas en cumissiuns. Lur sesidas èn confidenzialas. Las cumissiuns dal Cussegl naziunal han 25 commembras e commembers, quellas dal Cussegl dals chantuns 13. I dat differents tips da cumissiuns:

Cumissiuns specificas

Tant il Cussegl naziunal sco er il Cussegl dals chantuns han 9 cumissiuns che s'occupan da tscherts secturs tematics. Ellas predelibereschan tut las fatschentas e persequiteschan il svilup social e politic en lur sectur.

Secturs tematics:

- dumondas giuridicas
- politica da segirezza
- politica da stadi
- economia e taxas
- segirezza sociala e sanadad
- scienza, educaziun e cultura
- traffic e telecomunicaziun
- ambient, planisaziun dal territori ed energia
- politica exteriura

Cumissiuns da surveglianza

Duas cumissiuns da mintga chombra s'occupan da la surveglianza, l'ina da las finanzas, l'autra da la controlla da las fatschentas d'autras autoritads federalas (Cumissiun da finanzas resp. Cumissiun da gestiun). L'instrument il pli ferm da la surveglianza parlamentara è la Cumissiun parlamentara d'inquisiziun CPI. En l'istorgia da la Svizra è ina CPI vegnida duvrada pir quatter giadas, l'ultima l'onn 1996.

Las delegaziuns

Las delegaziuns sa cumponan da commembras e commembers da tuttas duas chombras. Trais delegaziuns adempleschan funcziuns da surveglianza, sis represchantan il parlament svizzer en radunanzas parlamentaras internaziunalas. Tschintg ulteriuras delegaziuns tgiran las relaziuns cun ils parlaments dals pajais vischins.

Video – “Chombra 286”:
lavor da cumissiun
(en tudestg)

Instrument dal parlament

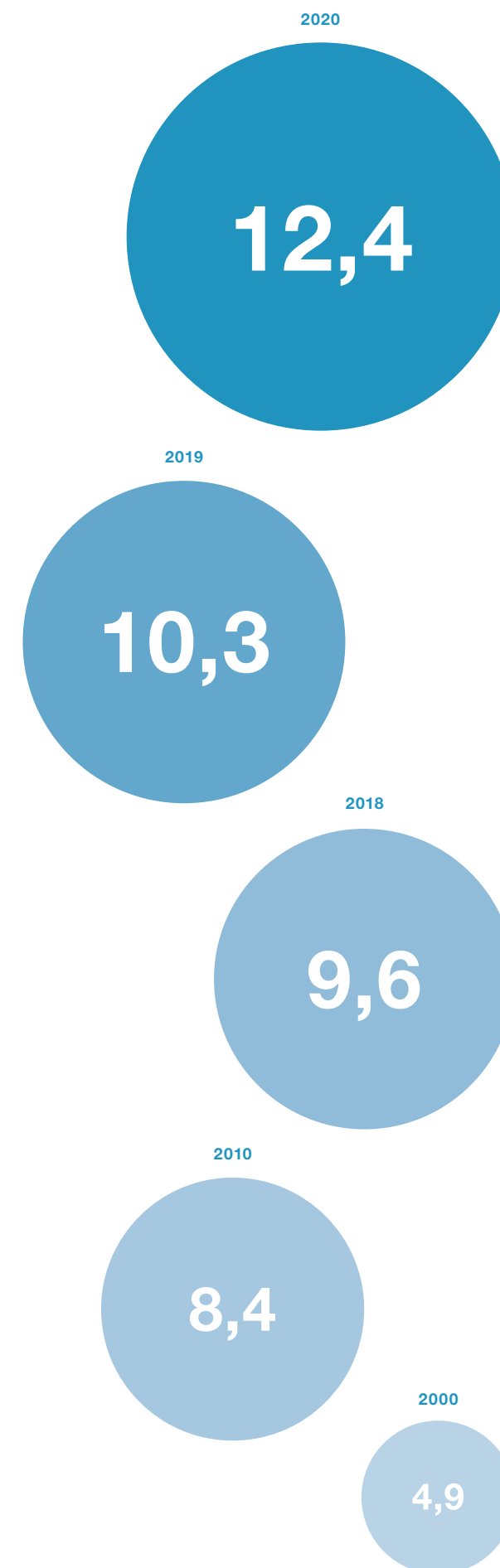
Las parlamentarias ed ils parlamentaris, las fracziuns e las cumissiuns pon dar impuls per mesiras, proponer novas leschas u pretender infurmaziuns u rapports. Questas intervenziuns sa drizzan per gronda part al Cussegl federal.

- Cun ina **iniziativa parlamentara** pon parlamentarias e parlamentaris, fracziuns u cumissiuns proponer in sboz per ina lescha. Sche tuttas duas Chombras federalas èn perencletgas, surpiglia ina cumissiun l'elavuraziun dal sboz.
- Cun ina **moziun** survegn il Cussegl federal l'incumbensa da preschentar in sboz per ina lescha u per in'ordinaziun u da prender ina tscherta mesira. Ina moziun sto vegnir approvada da tuttas duas Chombras federalas.
- In **postulat** incumbensescha il Cussegl federal d'examinar e da rapportar, sch'i stoppia vegnir preschenta in sboz per ina lescha u sch'i stoppia vegnir prentida ina mesira. Il postulat è acceptà, sch'ina chombra l'aprovescha.

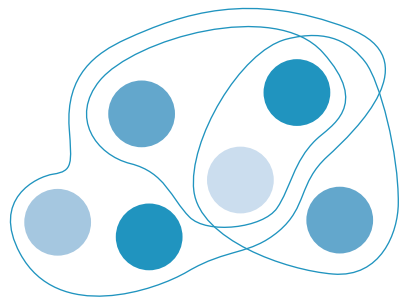
Avant ch'ina moziun u in postulat vegn tractà en il parlament, fa il Cussegl federal ina recumandaziun en chaussa. Intervenziuns che vegnan recumandadas d'acceptar, vegnan tractadas en moda accelerada. La recumandaziun vegn preparada dal departament responsabel.

- Cun ina **interpellaziun** vegnan pretendidas infurmaziuns dal Cussegl federal davart eveniments e davart fatschentas impurtantas da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. La resposta dal Cussegl federal vegn lura discutada mintgatant en il Cussegl dals chantuns, en cas d'interpellaziuns «urgentas» er en il Cussegl naziunal.
- Er cun ina **dumonda parlamentara** vegnan pretendidas infurmaziuns dal Cussegl federal. Il Cussegl federal respunda en scrit la dumonda parlamentara. Ella na vegn betg tractada en il parlament. Dumondas parlamentaras «urgentas» ston vegnir respundidas dal Cussegl federal entaifer la medema sessiun.
- En l'**ura da dumondas en il Cussegl naziunal** pon parlamentarias e parlamentaris tschentar dumondas al Cussegl federal davart temas actuals. Las dumondas ston ellas ed els inoltrar in'emna ordavant en scrit. Quellas vegnan respundidas a bucca da la scheffa u dal schef dal departament responsabel.

Dumber d'intervenziuns per parlamentaria u parlamentari

Particularitads dal parlament

Maioritads alternantas

Il parlament sa cumpona da pliras partidas, da las qualas nagina n'ha la maioritad. Pia n'exista il parlament betg d'ina maioritad duraivla e d'ina opposiziun permanenta sco en blers pajais. Anzi, tut tenor la fatschenta sa furman maioritads alternantas, en dependenza da la dumonda, da tge partidas che la fatschenta vegn sustegnida.

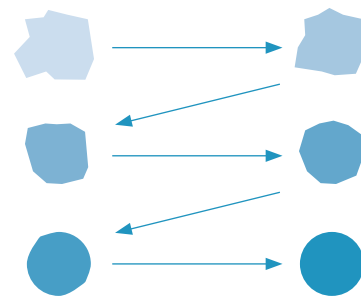
Parlament da milissa

Il parlament svizzer na consista betg da politicras e politichers da professiun. Las debattas pon profiter da l'activitad professiunala da las parlamentarias e dals parlamentaris. In parlament da milissa vala er sco pli popular. Però sacrificgeschan las parlamentarias ed ils parlamentaris adina dapli temp per lur mandant politic, intginas ed intgins schizunt tut lur temp da lavur. Uschia ha la Svizra ina maschaida da parlament da temp liber e da parlament professiunal.

Duas chombras cun ils medems dretgs

En blers pajais ha il parlament mo ina chombra, en Svizra èn quai duas. Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns han exactamain las medemas cumpetenzas e las medemas incumbensas. Tuts dus tractan las medemas fatschentas en la medema moda e maniera. Els ston prender conclus concordants per che quels entrian en vigur. Leschas ston tuttas duas chombras deliberar cun il medem text. In gea en ina chombra na basta pia betg. Fin ch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns èn s'accordads, dovri savens ses temp.

Eliminaziun da las differenzas

Sch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns decidan differentamain in da l'auter, va ina fatschenta d'ina chombra a l'autra per eliminar las differenzas. En quest connex prenda ella la via tras las cumissiuns predeliberantas. Sch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns na van er sunter trais rundas betg perina, ha lieu ina conferenza da reconciliaziun. Senza reconciliaziun ha la fatschenta fatg naufragi. (→ p. 43).

Guten Tag! Bonjour! Buon giorno!

Trais linguas uffizialas

Il parlament debattescha davart leschas e las decretescha en las trais linguas uffizialas da la Confederaziun: tudestg, franzos e talian. Il Cussegl naziunal lascha translatar simultanamain mintga votum en las duas autras linguas naziunales. La plurilinguitad vivida mussa: il respect envers minoritads è la basa per la convivenza en Svizra. Mintga votum vegn publitgà en la lingua originala en il «Bulletin uffizial».

Recumandaziuns per la votaziun

En Svizra han regularmain lieu votaziuns dal pievel. Tar mintga project fan il parlament ed il Cussegl federal ina recumandaziun per la votaziun. Quella vegn publitgada en las «Explicaziuns da votaziun» che vegnan tramessas a las votantas ed als votants avant la votaziun e che stattan er a disposiziun en l'internet.

Stabilitad

La regenza ed il parlament èn elegids per 4 onns. Els na pon betg vegnir schliads. Cun ses conclus n'exprima il parlament betg sia confidenza u sia disfidanza envers la regenza. El po refusar, midar u renunziar a sbozs da lescha, senza che la regenza stoppia demissionar pervia da quai. Quai dat al parlament ina posiziun ferma. Ultra da quai è el sin plaun naziunal l'unic organ ch'è legitimà directamain dal pievel.

L'ultim pled ha il pievel

En Svizra n'ha betg il parlament l'ultim pled, mabain las votantas ed ils votants. Ultra dal dretg d'eleger han las votantas ed ils votants duas pussaivladads per influenzer directamain la politica naziunala:

- referendum (→ p. 22)
- iniziativa dal pievel (→ p. 22)

La via ad ina nova lescha

La via a la lescha è lunga e maina sur pliras etappas. Bliers differents acturs èn participads al process legislativ. Pir cur che tuts han pudì exprimer lur posiziun e pir cur ch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns van perina cun il text da la lescha, po quella vegnir messa en vigur dal Cussegl federal. Ma be, sch'il pievel è perencletg cun quel.

Cussegl federal ed administraziun federala

1 Motiv
Il stausch inicial per ina nova lescha vegn dal Cussegl federal ubain dal parlament (sin basa d'ina iniziativa parlamentara, d'ina moziun u d'in postulat → p. 39). Er ils chantuns pon pretender ina nova lescha (iniziativa dals chantuns).

2 Sboz preliminar
Il Cussegl federal incumbenscha il departament X d'elavurar in sboz preliminar per la lescha. Tut ils departaments ed ils uffizis federals interessads vegnan consultads davart quest sboz preliminar (consultaziun dals uffizis).

4 Sboz
Il departament X repassa il sboz preliminar da la lescha ed adapta quel a maun dals resultats da la procedura da consultaziun. Alura preschenta el il sboz da lescha al Cussegl federal.

3 Consultaziun
Il departament X suttametta il sboz preliminar al Cussegl federal. Quel avra la procedura da consultaziun: tut las burgaisas e burgais, tut ils chantuns e tut las vischnancas sco er tut las partidas, federaziuns, sindicats, uniuns, baselgias e gruppas d'interess pon ussa s'exprimer davart il sboz preliminar.

5 Missiva dal Cussegl federal
Il Cussegl federal examine-scha il sboz da lescha e l'accepta al parlament.

Parlament

7 Debatta en la chombra prioritara (p.ex. Cussegl naziunal)
La chombra prioritara ha trais pussaivladads: Ella po resguardar la lescha sco inutila e nunnecessaria e pretender da betg entrar en chausa. U ella po refusar il text ed al laschar repassar dal Cussegl federal u da la cumissiun. U ella po tractar la lescha detagliadamain e prender ina decisiun.

6 Predeliberaziun tras la cumissiun da la chombra prioritara
Ils presidents dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns decidan, sch'il sboz da lescha vegn l'emprim tractà en il Cussegl naziunal u en il Cussegl dals chantuns. Ina cumissiun da la chombra prioritara discutescha il text e fa ina proposta a ses cussegl (chombra prioritara). (→ cumissiun, p. 38).

- Terms en la legislaziun naziunala**
- 1919 Sistem da proporz per las elecziuns dal Cussegl naziunal
 - 1948 AVS (assicuranza per vegls e survivents)
 - 1971 Dretg da votar da las dunnas
 - 2000 Revisiun totala da la Constituziun federala
 - 2000 Cunvegnas bilaterals cun la UE
 - 2002 Participaziun a la ONU

8 Predeliberaziun tras la cumissiun da la segunda chombra
La cumissiun da la segunda chombra tracta il text deliberà da la chombra prioritara e fa ina proposta a ses cussegl (segunda chombra).

9 Debatta en la segunda chombra (p.ex. Cussegl dals chantuns)
La segunda chombra ha las medemas pussaivladads sco la chombra prioritara: Ella na sto betg entrar en chausa, po refusar u tractar punct per punct e prender ina decisiun.

10 Eliminaziun da las differenzas en la chombra prioritara
Sche las decisiuns dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns divergeschan ina da l'autra, datti ina procedura d'eliminaziun da las differenzas. La cumissiun da la chombra prioritara fa ina proposta a la chombra prioritara.

13 Votaziun finala en la chombra prioritara ed en la segunda chombra
L'enclegientscha chattada cuminaivlamain vegn suttamessa a la votaziun finala en il Cussegl naziunal ed en il Cussegl dals chantuns. Il parlament sa decida per la nova lescha.

12 Conferenza da reconciliaziun
Sch'il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns n'han betg pudì sa cunvegnir suenter trais rundas, ha lieu ina conferenza da reconciliaziun. Ella consista da commembas e commembas da las cumissiuns predeliberantas. Ensemen tschertgan ellas ed els in'enclegientscha. Quella vegn suttamessa a la chombra prioritara e lura a la segunda chombra.

11 Eliminaziun da las differenzas en la segunda chombra
Suenter avair tractà questa proposta e votà davart ella, sa fatschenta la cumissiun predeliberanta da la segunda chombra cun las differenzas ch'èn anc avant maun e fa ina proposta a la segunda chombra.

Il pievel svizzer

14 Referendum facultativ
La lescha decidida dal parlament vegn turnada (lat. «ferre») enavos (lat. «re») al pievel: quel ha l'ultim pled en chausa (referendum → p. 22). Sch'i na vegn betg fatg in referendum cunter la lescha entaifer 100 dis, po il Cussegl federal la metter en vigur.

15 Votaziun dal pievel
Sch'il referendum cunter la lescha è reussì, vegn ella suttamessa al pievel per la votaziun.

16 Entrada en vigur
Sche la maioritad da las votantas e dals votants approva la nova lescha, po ella vegnir messa en vigur dal Cussegl federal.

10 disposiziuns legalas che valan dapi il cumenzament da l'onn 2021

Traffic public
Persunas che dovran il traffic public e cuntanschan lur destinaziun cun in retard d'almain in'ura han da nov il dretg da survegnir ina indemnisaziun.

Chonv-CBD
La produziun e la vendita da semenza e da plantas per producir chonv-CBD en l'agricultura vegnan permesas. La cultivaziun e l'utilisaziun da chonv narcotic (cannabis) restan scumandadas.

Taxas da radio e da televisiun
Las taxas da radio e da televisiun per chasadas vegnan reducidas da 365 sin da nov 335 francs. Tgi che retira prestaziuns supplementaras tar la AVS u tar la AI, resta vinavant deliberà da la taxa.

Velo
Uffants da fin 12 onns dastgan ir cun velo sin il trottoar, sch'i na dat ni vias da velo ni vias da velo.

Alcohol
Dapi il schaner 2021 dastgan ils pausadis d'autostrada servir e vender bavrondas alcoholicas.

Examen da manischar
In examen da teoria reussi vala da nov per in temp illimità. Il permiss per emprender a manischar po vegnir dumandà cun 17 e betg pir cun 18 onns.

Congedi da paternitad
Dapi il cumenzament da l'onn han babs d'uffants novnascids il dretg d'in congedi da paternitad da duas emnas. El po vegnir retratg entaifer ils emprims 6 mais suenter la naschienscha.

Dunnas sco scheffas
En interpresas grondas quodas a la bursa cun sedia en Svizra vala da nov ina valur directiva da 30 pertschient dunnas en il cussegl d'administraziun e da 20 pertschient dunnas en la direcziun.

Autostrada
En cas da colonnas, da stagnaziun dal traffic u d'in accident dastgan ins passar da nov a dretga sper ils autos vi. Scumandà resti vinavant da surpassar a dretga e da puspè turnar enavos sin il vial.

Sviar a dretga
Ciclistas e ciclists sco er manischnzas e manischnzas da mopeds dastgan da nov sviar a dretga suenter in'amppla, sche quai è signalisà uschia.

Il text da tut las leschas ch'èn entradas en vigor:
www.fedlex.admin.ch > RM > Collecziun sistematica dal dretg federal

Ha Einstein raschun?

«En cas ch'il mund va sutsura, fiss jau il pli gugent en Svizra», duai Albert Einstein avair ditg, «là capita tut in zic pli tard.» Ha el raschun? Probablmain vegniss la fin dal mund stratga dapart en la consultaziun; il pli tard però en il parlament. Eventualmain na sa laschassan las differentas ideas davart ina fin dal mund adequata er betg superar en il Cussegl federal. E lura il pievel! Ins dastga supponer ch'el refusass la fin dal mund. Per ina giada n'aveva Einstein pia betg raschun: il mund na giess qua betg simplamain sutsura in zic pli tard, ina fin dal mund n'avev absolutamain nagina schanza.

Or d'in pled dal cusseglier federal Alain Berset

Ils Servetschs dal parlament

Ils Servetschs dal parlament sustegnan las parlamentarias ed ils parlamentararis per ch'ellas ed els possian ademplir lur incumbensas. Els èn suttamess al parlament ed independents dal Cussegl federal e da l'administraziun federala.

Sustegn per il parlament

Cun ils Servetschs dal parlament ha il parlament in agen post da stab independent. Quels lavuran per incumbensa da tuttas duas chombras. Tar ils Servetschs dal parlament lavuran var 300 persunas en passa 200 plazzas a temp cumplain. Ellas organischan per exempel las sesidas da las chombras e da las cumissiuns u fan translaziuns.

Ils Servetschs dal parlament sustegnan il parlament per ch'el possa ademplir sias incumbensas. Els

- planiseschan ed organischan las sessiuns da las Chombras federalas e las sesidas da las cumissiuns parlamentaras;
- s'occupan da las lavurs da secretariat, da las translaziuns e da la protocollaziun da las tractativas da las Chombras federalas e da las cumissiuns parlamentaras;
- cusseglian las parlamentarias ed ils parlamentararis, en spezial ils presidis da las Chombras federalas e da las cumissiuns, en dumondas da cuntegn e da procedura;
- infurmeschan la publicitad davart il parlament e davart sias activitads;
- gidan il parlament a tgirar sias relaziuns internaziunalas;
- mainan la biblioteca dal parlament e porschan a las parlamentarias ed als parlamentararis servetschs en ils secturs da la documentaziun e da las tecnologias d'infurmaziun;
- procuran per ina infrastruttura adequata ed adempleschan numerusas ulteriuras incumbensas d'administraziun parlamentara.

Portas avertas per il public

Mintga onn visitan var 100 000 persunas il parlament svizzer. Durant las sessiuns èsi pussaivel da perseguir las debattas da las Chombras federalas giu da las tribunas. Tranter las sessiuns porschan ils Servetschs dal parlament visitas guidadas tras l'edifizi. Ultra da quai han lieu pliras giadas per onn dis da las portas avertas, durant ils quals l'edifizi dal parlament po vegnir visità senza preannunzia. Pervia da la gronda dumonda èsi fitg recumandà da s'annunziar ad ura per visitas durant la sessiun u per visitas guidadas.

Dis da las portas avertas 2021 (previs)
ils 24 d'avrigl
ils 26 da zercladur
il 1. d'avust
ils 16 d'october

www.parlament.ch – Visita en la Chasa federala

Custs 2019 (CHF)
65 miu.

www.parlament.ch

Plazzas a temp cumplein 2019
222

Servetschs dal parlament,
Secretari general:
Philippe Schwab

Executiva **La regenza**

L'emprim di da l'onn nov publitgescha la Chanzlia federala mintgamai la foto uffiziala dal Cussegl federal. Co ch'ella duai guardar ora e tgi che dastga fotografar,

decida la presidenta u il president da la Confederaziun. Il motiv 2021 è vegnì fixà da Guy Parmelin – president da la Confederaziun 2021.

Executiva La regenza

Il Cussegl federal è la regenza da la Svizra. El sa cumpona da set commembras e commembers che decidan cuminaivlamain e che represchentan lur decisiuns sco unitad vers anora. Il presidi da la Confederaziun mida mintga onn. Per liquidar sias incumbensas vegn il Cussegl federal sustegnì da l'administraziun federala. Ella cumpiglia set departaments e la Chanzlia federala. A lunga vista na dastgan las expensas da la Confederaziun betg esser pli autas che las entradas: quai garantisce il frain a l'indebitament.

www.admin.ch

Finanzas federalas: approvà e controllà

Tge taglias che la Confederaziun dastga incassar, vegn prescrit en la Constituziun federala. Per las funtaunas d'entrada las pli impurtantas – la taglia federala directa e la taglia sin la plivalur – èn fixadas tariffas maximalas concretas. Quellas dastgan vegnir midadas mo cun il consentiment da la maiorità dal pievel e dals chantuns (referendum obligatoric, p. 22).

La suveranità davart las finanzas federalas ha il parlament. El decida davart il preventiv ed approvescha il quint dal stadi da l'onn precedent (→ p. 33, p. 38).

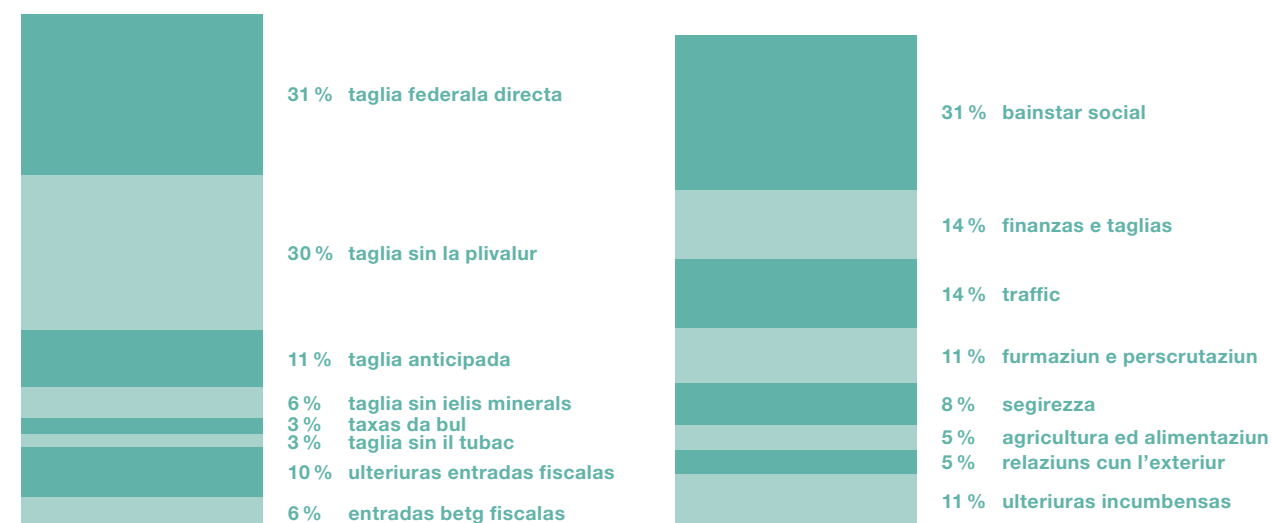
Frain a l'indebitament

La Confederaziun è obligada da mantegnair sias expensas e sias entradas en equiliber a lunga vista. Durant ina buna conjunctura sto ella cuntanscher in surpli, durant ina nauscha dastga ella dar ora dapli che incassar. Per situaziuns da crisa betg influenzablas cuntogna il frain a l'indebitament ina regulaziun excepziunala: en cas da grevas recessiuns, da catastrofes da la natira e.u.v. dastga la Confederaziun far grondas expensas supplementaras.

COVID-19

La pandemia che sa derasa dapi il cumenzament da l'onn 2020, ha consequenzas gravantas per las finanzas federalas. Per sustegnair l'economia e la populaziun han il Cussegl federal ed il parlament concludì mesiras che custan pliras milliardas francs. A medem temp sto la Confederaziun far quint cun main entradas. Grazia als debits dal stadi bass è la Svizra ed en spezial la Confederaziun dentant en ina buna situaziun da partenza.

Entradas ed expensas da la Confederaziun (2019)

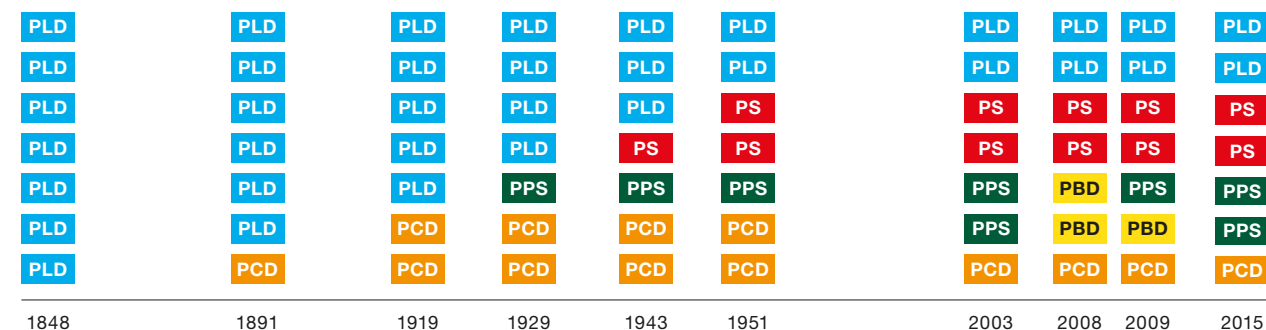
74,5 milliardas francs entradas

Las funtaunas d'entrada las pli impurtantas da la Confederaziun èn la taglia federala directa e la taglia sin la plivalur. La taglia federala directa vegn incassada tar personas privatas sin las entradas (en moda progressiva, maximalmain 11,5 %), tar interpresas sin il gudogn (8,5 %). Per la pli gronda part da la rauba e dals servetschs vala ina tariffa da la taglia sin la plivalur da 7,7 %.

71,4 milliardas francs expensas

Stgars in terz da las expensas federalas van a favur dal «bainstar social». La mesadad da quels daners va al provediment da vegliadetgna (AVS), in sisavel a l'assicuranza d'invalidità (AI). Vitiers vegnan las prestaziuns supplementaras, las reducciuns da las premias per las assicuranzas da malsauns e las expensas per ils custs da la migraziun.

Cumposiziun dal Cussegl federal tenor partidas politicas dapi l'onn 1848

L'onn 1848 consistiva il Cussegl federal da 7 liberals (oz PLD. Iis Liberals). Els han regi sulets durant 43 onns.

L'onn 1891 è entrà l'emprim commember dals catolic-conservativs (pli tard PCD; oz Allianz dal Center) en la regenza. Il segund è suandà l'onn 1919.

L'onn 1929 ha il parlament elegi in commember da la Partida da purs, mastergnants e burgais (oz PPS) en il Cussegl federal.

L'onn 1943 è vegni elegi l'emprim socialdemocrat (PS) en la regenza e l'onn 1951 il segund.

L'onn 1959 han las quatter partidas che avevan ils pli blers electurs concludì da furmar ina regenza tenor la «furmla magica»: 2:2:2:1. Questa repartiziun ha durà 44 onns.

L'onn 2003 ha la PPS guadagnà in sez dapli a cust da la PCD.

L'onn 2008 han ils dus represchentants da la PPS midà a la partida burgais-democratica (PBD) ch'era vegnida fundada da nov.

L'onn 2009 è vegni elegi in represchentant da la PPS empè dal represchentant da la PBD ch'era sa retratg.

L'onn 2015 è sa retratga la represchentanta da la PBD. Il parlament ha elegi a sia plazza puspè in represchentant da la PPS.

Dapi lura sa cumpona il Cussegl federal puspè da quatter differentas partidas – puspè tenor la repartiziun 2:2:2:1.

Taglias en Svizra
www.ch.ch

Youtube –
Il Cussegl federal en furma concisa

Il Cussegl federal

Il Cussegl federal consista da set commembras e commembers che han tuts ils medems dretgs. Ellas ed els vegnan tschernids mintga 4 onns dal parlament. Il presidi da la Confederaziun mida mintga onn. Actualmain appartegnan las cusseglieras federalas ed ils cussegliers federals a quatter differentas partidas. Quatter derivan da la Svizra tudestga, dus da la Svizra franzosa ed in da la Svizra taliana.

Il Cussegl federal sa raduna per regla mintga emna per ina sesida. Dossiers spezialmain pretensius tracta el en sesidas da clausura. Per onn decida el davart passa 2500 fatschentas. Ils set departaments e la Chanzlia federala gidan il Cussegl federal a preparar questas fatschentas.

Termins
Elecziun da la presidenta/dal president e da la vicepresidente/dal vicepresidente da la Confederaziun:
ils 8 da december 2021
Elecziun per la renovaziun totala dal Cussegl federal (sunter las elecziuns dal parlament l'october)
il december 2023

President da la Confederaziun

Guy Parmelin

schef dal Departament d'economia, furmazion e retschertga dapi 2016 en il Cussegl federal

commember da la:
PPS

Il president da la Confederaziun ha ils medems dretgs sco las ulteriuras commembras ed ils ulteriurs commembers dal Cussegl federal, maina dentant las sesidas e represchenta la regenza vers anora.

Vicepresident

Ignazio Cassis

schef dal Departament d'affars esteriurs dapi 2017 en il Cussegl federal

commember da la:
PLD

Ueli Maurer

schef dal Departament da finanzas dapi 2009 en il Cussegl federal

commember da la:
PPS

Simonetta Sommaruga

scheffa dal Departament per ambient, traffic, energia e comunicaziun dapi 2010 en il Cussegl federal

commembra da la:
PS

Particularitads

Colleghialitad

Sco unic pajais dal mund ha la Svizra in'autoritad colleghiala sco regenza: las set commembras e commembers dal Cussegl federal èn commembras e commembers dal collegi. Ellas ed els han ils medems dretgs. Il president resp. la presidenta da la Confederaziun maina las sesidas e represchenta la regenza vers anora. Il presidi mida mintga onn.

Consens

En il Cussegl federal vegnan confruntadas ina cun l'otra differentas valurs e differentas opiniuns. Ma las cusseglieras federalas ed ils cussegliers federals tschertgan in consens e prendan las decisiuns cuminaivlamain. Vers anora sa preschenta il Cussegl federal en moda unida: las commembras ed ils commembers dal Cussegl federal defendan las decisiuns dal collegi – er sche quellas na correspundan betg adina a lur tenuta persunala u a la tenuta da lur partida.

Concordanza (concordare = lat. concordar)

La Constituziun federala pretenda che las regiuns dal pajais e las regiuns linguisticas sajan «represchentadas adequatamain». Da las partidas vegni spetgà ch'ellas proponian per l'elecziun dunnas ed umens. Per regla surdat il parlament ils sezs dal Cussegl federal tenor la fermezza da las partidas: uschia èn tut las partidas grondas represchentadas en la regenza.

Furmla magica

2:2:2:1 sa cloma la furmla – adina puspè discutada – per la cumposiziun politica dal Cussegl federal: las trais partidas las pli grondas èn represchentadas en il Cussegl federal cun dus sezs, la partida la quart gronda cun in sez. 44 onns a la lunga (1959–2003) aveva il Cussegl federal 2 represchentantas resp. represchentants da la PLD, da la PS e da la PCD ed 1 represchentant da la PPS. Dapi lura èn las relaziuns sa midadas levamain: 2 PLD, 2 PS, 2 PPS, 1 PCD (dapi il 1. da schaner 2021 Allianz dal Center).

Stabilitad

Las commembras ed ils commembers dal Cussegl federal vegnan tschernids dal parlament per ina perioda d'uffizi da 4 onns e na pon betg vegnir relaschads. La reelecziun è usitada e pussaivla uschè savens sco giavischè. Per regla resta ina commembra u in commember dal Cussegl federal en uffizi fin ch'ella u el na vul betg pli vegnir reelegi u fin ch'ella u el sa retira.

Nagina elecziun tras il pievel

Gia trais giadas han las persunas cun dretg da votar votà davart in'elecziun dal Cussegl federal tras il pievel: 1900, 1942 e 2013. Mintga giada han il pievel ed ils chantuns sbittà questa proposta. Er en pliras intervenziuns parlamentaras è vegnida proponida l'elecziun tras il pievel. Il parlament ha però refusà tuttas.

Chancelier federal

Karin Keller-Sutter

scheffa dal Departament da justia e polizia dapi 2019 en il Cussegl federal

commembra da la:
PLD

Walter Thurnherr

Chancelier federal dapi 2016 en uffizi

commember da la:
Allianza dal Center

Il Chancelier federal è il schef dal stab dal Cussegl federal e maina la Chanzlia federala (→ p. 56). Er el vegn tscherni dal parlament.

Alain Berset

schef dal Departament federal da l'intern dapi 2012 en il Cussegl federal

commember da la:
PS

Viola Amherd

scheffa dal Departament da defensiun, protecziun da la populaziun e sport dapi 2019 en il Cussegl federal

commembra da la:
Allianza dal Center

Incumbensas dal Cussegl federal

Preparar leschas

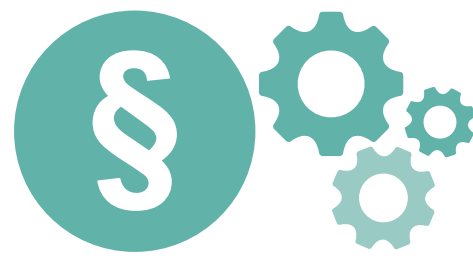
Il Cussegl federal sutmetta al parlament novas leschas e propona, co che decisiuns dal pievel è da realisar. Sias propostas han ina vasta basa: ellas resguardan las posiziuns dals chantuns, da las partidas, da las federaziuns e da las gruppaziuns pertutgadas. Suentur lur «consulta-zion» surdat il Cussegl federal ils projects al parlament per la debatta e per la decisiun.

Infurmar

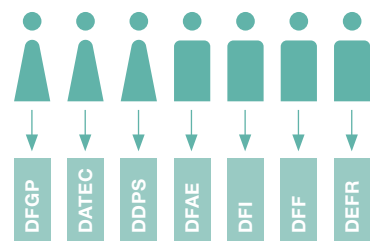
Suentur mintga sesida infurmescha il Cussegl federal detagliadamain ils chantuns, il parlament e la publicitad d'in cuntin davart sias decisiuns ed intenziuns. Ils projects da votaziun declera el en il «carnet da votar» cotschen: quel vegn tramess a las votantas ed als votants per posta e publicità en l'internet.

www.admin.ch/TV
www.admin.ch/news
www.admin.ch/abstimmungen

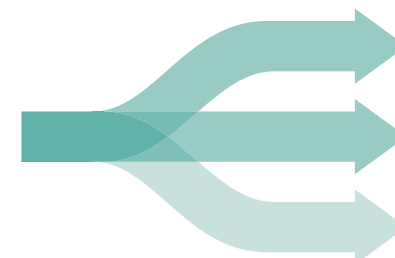
Realisar decisiuns dal parlament

Uschespert ch'il parlament ha deliberà ina lescha, rela-scha il Cussegl federal las ordinaziuns respectivas: quel-las fixeschan, co che la lescha sto vegnir realisada con-cretamain. Sch'il parlament pretenda tschertas mesiras, procura il Cussegl federal che quellas vegnian prendidas.

Manar l'administraziun federala

Il Cussegl federal maina l'administraziun federala cun sias var 38 000 collavuraturas e collavuratur. L'administra-zion federala è dividida en set departaments. Mintga commembra e mintga commember dal Cussegl federal maina in departament (→ p. 54/55).

Planisar il futur

Il Cussegl federal metta ils binaris per l'avegnir: el fixe-scha directives, determinescha finamiras e mussa, co ch'el vul impunder ils meds finansials federals. Per ses plans sto el tschertgar maioritads en il parlament ed even-tualmain er tar la populaziun e tar ils chantuns.

Directivas dal Cussegl federal per la legislatura 2019–2023

1. La Svizra segirescha sia bainstanza duraivlamain e profita da las schanzas da la digitalisaziun.
2. La Svizra promova la coesiun naziunala e gida a rinforzar la collavuraziun internaziunala.
3. La Svizra procura per segirezza, s'engascha per la protecziun dal clima ed age-scha sco partenaria fidada en il mund.

A las trais directivas èn attri-buidas 18 finamiras e 53 mesiras.

President da la Confederaziun 2021
Guy Parmelin

Sco president da la Confederaziun avais Vus segiramain numerus privilegis. Tgenins èn ils pli impurtants?

Tar ils privilegis dal president da la Confederaziun tutgan sa participar a grondas occurrenz, dapli contact cun la populaziun svizra ed in barat pli intensiv cun l'exteriur. Ultra da quai maina il president da la Confederaziun las sesidas emnlas dal Cussegl federal ed è responsabel per missivas a bucca u en scrit a chaschun d'occurrenz spezialas. L'entir pachet è in'onur che jau accept cun respect.

Tant las differentas parts dal pajais sco er las schlattai-nas èn represchentadas en moda pulit equilibrada. Tgi represchenta però ils interess da la generaziun giuvna?

Igl è vair che la generaziun giuvna n'è betg represchenta da directamain en il Cussegl federal. Ma mintga cussegliera federala e mintga cusseglier federal ha numerus collavu-raturas e collavuratur. Tranter quels na datti nagin foss da las generaziuns. Persunas dal fatg giuvnas sco er pli veglias fan propostas en moda eguala per chattar cuminaivlamain in consens. Jau discurs er adina puspè gugent cun giuvenils. Lur perspectiva è impurtanta per mai.

Tge è la fermezza da noss sistem politic?

Nossa diversitad renda ferma la Svizra. Noss federalissem – medemamain in segn da multifariadad – para bainduras cumplitgà e collià cun lavur intensiva. Quest sistem politic maina però a soluziuns equilibradas sco er ad in spiert da cuminanza. Quai na sa chapescha dentant betg da sez. Nus stuain adina puspè danovamain s'avischinar in a l'auter, tadlar in l'auter e tschertgar vias cuminaivlas.

Governar en temps da crisa

Sche la segirezza interna u externa da la Svizra è periclitada, ha il Cussegl federal il plainpudair da decretar ordinaziuns d'urgenza (Constituziun federala art. 185). En cas d'ina periclitaziun extraordinaria da la sanadad publica èsi la Lescha d'epidemias, che conceda al Cussegl federal vastas competenzas. Pervia da quai ha el pudì ordinar a curta vista mesiras rigurusas durant la crisa da corona 2020: scumonds da sa radunar, credits d'urgenza, lavur a temp reduci e schizunt la renunzia ad ina votaziun dal pievel. Confurm a la lescha ha il parlament approvà posteriuramain las decisiuns.

L'administraziun federala

Post da stab

ChF

Chanzlia federala

Walter Thurnherr
Chancelier federal

Organisaziun independenta

Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza

DFAE

Departament federal d'affars exterius

Ignazio Cassis
Schef dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi

Direcziun da dretg internaziunal public

Direcziun consulara

Direcziun da svilup e da cooperaziun

Direcziun per resursas

DFI

Departament federal da l'intern

Alain Berset
Schef dal departament

Secretariat general

Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um

Uffizi federal da cultura

Archiv federal svizzer

Uffizi federal per meteorologia e climatologia MeteoSvizra

Uffizi federal da sanadad publica

Uffizi federal da segirezza alimentara e fatgs veterinars

Uffizi federal da statistica

Uffizi federal d'assicuranzas socialas

Organisaziuns independentas

Institut svizzer per products terapeutics Swissmedic

Museum naziunal svizzer

Fundaziun svizra per la cultura Pro Helvetia

DFGP

Departament federal da giustia e polizia

Karin Keller-Sutter
Scheffa dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi per migraziun

Uffizi federal da giustia

Uffizi federal da polizia

Organisaziuns independentas

Institut federal da proprietad intellectuala

Institut federal da metrologia

Institut svizzer da dretg cumparativ

Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun

Cumissiun federala da bancas da giu

Cumissiun federala per dumondas da migraziun

Cumissiun arbitradra federala per la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs parents

Cumissiun naziunala per la prevenziun cunter la tortura

L'administraziun federala sustegna il Cussegl federal tar sias incumbensas. Ella sa cumpona da set departaments e da la Chanzlia federala. Mintga departament vegn manà d'ina cussegliera federala u d'in cusseglier federal. A la testa da l'administraziun federala stat il Cussegl federal collectiv.

DDPS

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport

Viola Amherd
Scheffa dal departament

Secretariat general

Auditorat superior

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun

Gruppa da defensiun

Uffizi federal da l'armament armasuisse

Uffizi federal da topografia swisstopo

Uffizi federal da protecziun da la populaziun

Uffizi federal da sport

DFF

Departament federal da finzas

Ueli Maurer
Schef dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas

Administraziun federala da finzas

Uffizi federal da personal

Administraziun federala da taglia

Administraziun federala da duana

Uffizi federal d'informatica e telecomunicaziun

Uffizi federal per edifizis e logistica

Organisaziuns independentas

Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finzas

Controlla federala da finzas

Cassa federala da pensiun PUBLICA

DEFR

Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga

Guy Parmelin
Schef dal departament

Secretariat general

Secretariat da stadi da l'economia SECO

Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun

Uffizi federal d'agricultura

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais

Uffizi federal d'abitaziuns

Uffizi federal dal servetsch civil

Organisaziuns independentas

Surveglianza dals pretschs

Cumissiun da concorrenza

Sectur da las Scolas politecnicas federalas

Institut federal da scola auta per la furmaziun professiunala

Agentura svizra per la promoziun da l'innovaziun Innosuisse

DATEC

Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun

Simonetta Sommaruga
Scheffa dal departament

Secretariat general

Uffizi federal da traffic

Uffizi federal d'aviatica civila

Uffizi federal d'energia

Uffizi federal da vias

Uffizi federal da communicaziun

Uffizi federal d'ambient

Uffizi federal da svilup dal territori

Organisaziuns independentas

Inspecturat federal per la segirezza nucleara

Inspecturat federal d'installaziuns a current ferm

Servetsch svizzer d'inquisiziun da segirezza

Cumissiun federala per l'electricitad ElCom

Cumissiun federala da communicaziun CumCom

Autoritad independenta da recurs davart radio e televisiun

Cumissiun federala da la posta PostCom

Cumissiun dal traffic da viafier RailCom

Tar l'administraziun federala lavuran
38 765 persunas (35 109 plazzas a temp cumplain).
1155 da questas persunas èn emprendistas ed emprendists,
549 persunas fan in praticum universitar.

Chanzlia federala ChF

La Chanzlia federala è il post da stab dal Cussegl federal: ella procura ch'il Cussegl federal possa decider en moda fundada ed infurmar en moda coordinada. Sco guardiana dals dretgs dal pievel organisescha ella las elecziuns e las votaziuns federalas e controllescha iniziativas e referendums.

Walter Thurnherr,
chancelier federal dapi
l'onn 2016

Prepara las decisiuns dal Cussegl federal

Il Cussegl federal sa raduna per regla ina giada l'emna per ina sesida e decida davart numerusas fatschentas. Avant pon ils departaments ed ils uffizis federals prender posiziun davart las singulas tractandas. La Chanzlia federala coordinescha questas «proceduras da cunrapport».

Infurmescha davart las decisiuns dal Cussegl federal

Suenter las sesidas dal Cussegl federal sa preschenta il pledader dal Cussegl federal a las medias ed orientescha la publicitad davart las decisiuns dal Cussegl federal. Ils conclus federals ed ils rapports vegnan publicgads en il «Fegl uffizial federal», leschas ed ordinaziuns en la «Collecziun uffiziala da las leschas federalas».

Planisescha per l'avvenir

La Chanzlia federala persequitescha ils svilups nazionals ed internaziunals e deducescha da quai il basegn politic d'agir. Ella è responsabla per la planisaziun e per il controlling dal Cussegl federal: per la perioda da legislatura da 4 onns, per las finamiras annualas e per il rapport da gestiun.

Sustegna il president da la Confederaziun

Durant ses onn presidial surpiglia in cusseglier federal incumbensas supplementaras en Svizra ed a l'exteriur (→ p. 50). La Chanzlia federala al sustegna latiers e procura per cuntinuitad d'in onn presidial a l'auter.

Coordinescha en l'administraziun federala

Il chancelier federal maina la Conferenza mensila dals secretaris generals (CSG): qua coordineschan las secretarias generalas ed ils secretaris generals las lavurs dals departaments. Dapi il 1. da schaner 2021 procura il nov Sector TDI per la collavuraziun en il sector da la digitalisaziun: el coordinescha e sustegna projects correspondents en l'administraziun federala.

Custs 2019 (CHF)
82 miu.

Foto a sanestra
A las sesidas dal Cussegl federal èn adina preschents er il chancelier federal ed ils dus vicechanceliers.

Plazzas a temp cumplain 2019
209

www.bk.admin.ch

Survegla ils dretgs dal pievel

La Chanzlia federala guarda che tut las votaziuns ed elecziuns federalas vegnian realisadas correctamain. A tgi che lantscha ina iniziativa dal pievel u in referendum dat ella las infurmaziuns necessarias per proceder correctamain (→ p. 22ss.). En il rom d'in test concepì da nov lavura la Chanzlia federala – ensemen cun ils chantuns – vi d'in project per pudair eleger e votar en il futur sin via electronica (e-voting) en Svizra.

Tgira la plurilinguitad

En Svizra valan il tudestg, il franzos ed il talian sco linguas uffizialas: tut ils texts giuridics ed uffizials da la Confederaziun ston esser avant maun en questas trais linguas, en tscherts cas er en rumantsch. Texts che sa drizzan ad in public internaziunal datti er en englais. La Chanzlia federala è responsabla per las translaziuns.

Publitgescha sin tut ils chanals

Per las votaziuns federalas trametta la Chanzlia federala las explicaziuns da votaziun a las votantas ed als votants ed actualisescha l'app «VoteInfo». Avant las elecziuns trametta ella in mussavia electoral. Cun duas paginas d'internet, cun videos explicativs e cun la brochura «La Confederaziun en furma concisa» porscha ella infurmaziuns actualas e detagliadas.

www.admin.ch
www.ch.ch
www.youtube.com – «Il Cussegl federal svizzer»
www.twitter.com/BR_Sprecher

Vicechancelier e pledader dal Cussegl federal:
André Simonazzi

Vicechancelier:
Viktor Rossi

Organisaziun independenta

Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza IFPDT:
Adrian Lobsiger
www.edoeb.admin.ch

Departament federal d'affars exteriurs DFAE

Il DFAE defenda ils interess da la politica exteriura da la Svizra. El tgira relaziuns cun auters stadis e cun organisaziuns internaziunalas, p.ex. cun la UE e cun la ONU. El porscha servetschs per Svizras e Svizzers a l'exteriur. Er la cooperaziun al svilup e l'agid umanitar tutgan tar sias incumbensas. Cun var 170 represchentanzas è la Svizra preschenta sin tut il mund.

«La politica exteriura da la Svizra reflectescha la tradiziun, la diversidad e la forza innovativa da noss pajais.»

Ignazio Cassis, schef dal DFAE.
Dapi 2017 en il Cussegl federal.

La Svizra gida partidas da conflict a tschertgar soluziuns politicas. Ella presta agid d'urgenza en crisas umanitaras, stgaffescha pussaivladads economicas per pajais da svilup e sustegna interpresas svizras en lur activitads a l'exteriur. Ella promova l'utilisaziun duraivla da las resursas natiralas e s'engascha per ch'ils dretgs umans vegnian respectads er en l'internet: Ils exempels illustreschan, co ch'il DFAE ademplescha sia incumbensa principala, numnadamain quella da promover las valurs ed ils interess da noss pajais.

Tge valurs e tge interess ch'èn manegiads, fixescha la Constituziun federala. Quai é tranter auter defender la libertad, l'indipendenza e la segirezza da la Svizra, promover la prosperitad, mitigiar la miseria e la povradad en il mund, respectar ils dretgs umans e mantegnair las basas da viver natiralas.

Mintga quatter onns definescha il Cussegl federal la strategia da la politica exteriura. Sco prioritads per ils onns 2020 fin 2023 ha el fixà pasch e segirezza, bainstar, durabilitad e digitalisaziun. Er relaziuns regladas cun la UE ed il barat cun ils pajais da prioritad sco ils Stadis Unids e la China èn interess centrals. La strategia furma il rom per la lavur dal DFAE a Berna, a Genevra ed en las var 170 represchentanzas. La centrala e la rait exteriura stattan en contact cun stadis partenaris, cun la UE u represchentan la Svizra en organisaziuns sco la ONU. Ultra da quai porschan els servetschs per Svizras e Svizzers che fan in viadi u che vivan a l'exteriur.

Custs 2019 (CHF)
2,98 mia.

**Plazzas a temp
cumplain 2019**
5489

Foto a sanestra
Ina staziun meteorologica per purs a Peru: La DSC ha sustegnì il project «Climandes» per garantir la raccolta.

www.eda.admin.ch

Secretariat general SG-DFAE

Secretari general: Markus Seiler

www.eda.admin.ch

Secretariat da stadi

Secretaria da stadi: Livia Leu

Direcziun da dretg internaziunal public DDIP

Directura:

Corinne Ciceron Bühler

Direcziun consulara DC

Directur: Johannes Matyassy

Direcziun da svilup e da cooperaziun DSC

Directura: Patricia Danzi

www.eda.admin.ch/deza

Direcziun per resursas DR

Directura:

Tania Cavassini

Departament federal da l'intern DFI

Il DFI s'engascha per in sistem da sanadad efficient ch'è accessibel a tuttas e tuts. El procura er ch'il nivel da las rentas da la AVS e da la 2. pitga vegnia mantegnì a lunga vista. Ses puncts centrals cumpiglian ultra da quai la diversidad culturala e la coesiun sociala, l'egualitad tranter dunna ed um sco er l'integraziun da personas cun impediments.

«La populaziun ha basegn d'assicuranzas socialas solidas e d'in sistem da sanadad accessibel.»

Alain Berset, schef dal DFI.
Dapi 2012 en il Cussegl federal.

La crisa da corona preschenta l'impurtanza d'in sistem da sanadad efficient ch'è accessibel a tuttas e tuts. Ella mussa er cleramain che la Svizra dispona d'in sistem da provediment solid che po sustegnair ils umans en tut las situaziuns da vita.

En la crisa da corona demussa la Svizra coesiun sociala, malgrà las differenzas culturalas. La solidaritad tranter las personas saunas e las personas malsaunas, tranter las generaziuns sco er tranter las regions linguisticas funcziuna. Il DFI s'engascha mintga di per defender questas valurs. Uschia n'han er il rassissem e la discriminaziun nagina piazza en Svizra.

Las sfidas las pli impurtantas per las collavuraturas ed ils collavuratur dal departament en lur mintgadi èn la refurma da las assicuranzas socialas e dal provediment professiunal, la limitaziun da l'augment dals custs da sanadad, la segirezza da victualias e la sanadad d'animals, infurmaziuns meteorologicas per la populaziun sco er il sustegn da la cultura.

Impurtantas en quest connex èn statisticas actualas e fidadas per chapir noss mund che sa mida d'in cuntin e per prender decisiuns fundadas. A chaschun da l'utilisaziun multifara da questas datas, da lur digitalisaziun e da lur archivaziun ans spetgan ulteriuras grondas sfidas.

Custs 2019 (CHF)
18,26 mia.

Piazas a temp cumplain 2019
2472

Foto a sanestra
Durant la pandemia infurmescha l'Uffizi federal da sanadad publica la populaziun, co sa proteger cunter il virus.

Secretariat general SG-DFI

Secretari general: Lukas Gresch-Brunner
www.edi.admin.ch

Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um UFEG
Directura: Sylvie Durrer
www.ebg.admin.ch

Uffizi federal da cultura UFC
Directura: Isabelle Chassot
www.bak.admin.ch

Archiv federal svizzer AFS
Directur: Philippe Künzler
www.bar.admin.ch

Uffizi federal per meteorologia e climatologia MeteoSvizra
Directur: Peter Binder
www.meteoschweiz.admin.ch

Uffizi federal da sanadad publica UFSP
Directura: Anne Lévy
www.bag.admin.ch

Uffizi federal da segirezza alimentara e fatgs veterinars USAV
Directur: Hans Wyss
www.blv.admin.ch

Uffizi federal da statistica UST
Directur: Georges-Simon Ulrich
www.bfs.admin.ch

Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS
Directur: Stéphane Rossini
www.bsv.admin.ch

Organisaziuns independentas

Institut svizzer per products therapeutics Swissmedic
Directur: Raimund T. Bruhin
www.swissmedic.ch

Museum naziunal svizzer MNS
Directura: Denise Tonella
www.nationalmuseum.ch

Fundaziun svizra per la cultura Pro Helvetia
Directur: Philippe Bischof
www.prohelvetia.ch

Departament federal da justia e polizia DFGP

Il DFGP dirigia la collavuraziun naziunala ed internaziunala da la polizia e procura uschia per la segirezza interna da la Svizra. El elavura decrets confurms al temp en il dretg civil e penal sco er en il dretg public ed administrativ. Ultra da quai regla il DFGP sut tge cundiziuns che persunas estras dastgan entrar, viver e lavurar en Svizra u survegnan asil en noss pajais.

«Senza segirezza na datti nagina libertad e nagina bainstanza, ni en il pitschen, ni en il grond.»

Karin Keller-Sutter, scheffa dal DFGP.
Dapi 2019 en il Cussegl federal.

Adina dapli process da lavur sa spostan en il mund digital. Per ch'i valian er là clerass reglas per l'identificaziun, ha il DFGP accumpagnà stretgmain l'elavuraziun da la nova Lescha federala davart ils servetschs d'identificaziun electronica (Lescha e-ID). Questa lescha garantescha che la navigaziun en l'internet saja anc pli simpla ed anc pli segira per las utilisadras ed ils utilisaders. In ulteriur project impurtant dal DFGP è la revisiun dal dretg d'ierta. Il Cussegl federal vul eliminar qua ils craps da stgarpitsch per facilitar la successiun en l'interpresa entaifer la famiglia. La refurma duai gidar a cuntanscher dapli stabilitad tar las interpresas pitschnas e mesaunas (IPM) e segirar uschia plazzas da lavur.

Il DFGP procura che las autoritads da segirezza da la Svizra disponian dals instruments giuridics ch'èn necessaris per garantir la segirezza. Uschia promova el actualmain ina midada da lescha per che la procura publica e la polizia possian duvrar metods novas per analizar la DNA per lur investigaziuns. Uschia duain ellas dastgar extrair d'in fastiz da DNA da nov er infurmaziuns davart caracteristicas externas sco la color dals chavels, dals egls u da la pel. Quai po simplifitgar las investigaziuns: Il circol da persunas suspectadas – e da las persunas innocents – daventa uschia eventualmain pli svelto cler. Il DFGP procura ultra da quai che las proceduras d'asil vegnian realisadas vinavant en moda svelta e gista e che las requirentas ed ils requirents d'asil vegnian collocads en dignitad umana en ils centers d'asil da la Confederaziun. La spedita da persunas che n'han betg in dretg d'ina dimora en Svizra duai vegnir meglierada vinavant.

Custs 2019 (CHF)
2,84 mia.

Plazzas a temp cumplain 2019
2602

Foto a sanestra
Cumpras e pajaments via internet èn ozendi normals. L'Uffizi federal da justia lavura vi da la realisaziun d'ina identitad electronica simpla, ma tuttina segira.

www.ejpd.admin.ch

Secretariat general SG-DFGP

Secretaria generala: Barbara Hübscher Schmuki
www.ejpd.admin.ch

Secretariat da stadi per migraziun SEM

Secretari da stadi:
Mario Gattiker
www.sem.admin.ch

Uffizi federal da justia UFG
Directur: Martin Dumermuth
www.bj.admin.ch

Uffizi federal da polizia fedpol
Directura:
Nicoletta della Valle
www.fedpol.admin.ch

Servetsch da surveglianza dal traffic da posta e da telecomunicaziun (Servetsch STPT)
Manader: René Koch
www.li.admin.ch

Organisaziuns independentas

Institut federal da proprietad intellectuala IPI
Directura:
Catherine Chamartin
www.ige.ch

Institut federal da metrologia METAS
Directur: Philippe Richard
www.metas.ch

Institut svizzer da dretg comparativ ISDC
Directura: Christina Schmid
www.isdc.ch

Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun ASR
Directur: Reto Sanwald
www.rab-asr.ch

Cumissiun federala da bancas da giu CFBG
Directur: Jean-Marie Jordan
www.esbk.admin.ch

Cumissiun federala per dumondas da migraziun CFM
President: Walter Leimgruber
www.ekm.admin.ch

Cumissiun arbitradra federala per la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs parents CAF
Presidenta:
Helen Kneubühler Dienst
www.eschk.admin.ch

Cumissiun naziunala per la prevenziun cunter la tortura CNPT
Presidenta: Regula Mader
www.nkvf.admin.ch

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Il DDPS s'occupa da dumondas da la segirezza e procura per la protecziun da la Svizra e da sia populaziun. El è responsabel per cumbatter cunter smanatschas or da l'aria, sin terra u en il mund virtual. Cun l'armada, cun la protecziun civila e cun il Labor Spiez da l'Uffizi federal da protecziun da la populaziun dispona il DDPS dals meds correspundents per quai.

«Il DDPS procura per la protecziun da la Svizra e da sia populaziun.»

Viola Amherd, scheffa dal DDPS.
Dapi 2019 en il Cussegl federal.

La pandemia dal coronavirus n'è betg mo stada ina gronda sfida per la Svizra, mabain er per il DDPS. Ultra da l'armada e da la protecziun civila è er il Labor Spiez stà involvi fermamain en la gestiun da questa crisa, en spezial en il sector da la diagnostica, per far tests da mascheras e per meglierar la coordinaziun da labors. Quai mussa che smanatschas èn multifaras e ch'ellas pretendan differents instruments da la politica da segirezza.

In instrument impurtant è l'Aviatica militara svizra. Ils 27 da settember 2020 ha la populaziun approvà la renovaziun dals meds per proteger il spazi d'aria. Mez da l'onn suonda in ulteriur term per il program Air2030: la tscherna dal nov tip d'aviun da cumbat e dal nov sistem da defensiun terra-aria che ha ina distanza d'acziun pli gronda. In rapport d'evaluaziun vegn a mussar la meglra relaziun dal niz e dals custs dals candidats. Sin basa da quai decida il Cussegl federal davart l'acquisiziun concreta ed uschia davart la dumonda, tge aviun da cumbat che vegn a proteger la populaziun da la Svizra a partir da l'onn 2030 cunter attagas or da l'aria.

L'onn 2021 ston vegnir liquidads anc ulteriurs projects impurtants, per exempel l'extensiu da la promoziun dal sport. Il Cussegl federal suttametta al parlament la missiva davart «CISIN 5». Cun quai cuntinuescha la Confederaziun ses program per sustegnair novs implants da sport d'impurtanza nazionala. Plinavant è en lavur ina revisiun da la Lescha davart il servetsch d'infurmaziun. Ultra da correcturas formalas examinescha il DDPS, sch'igl è necessari d'introducir er en il sector da l'extremissem violent mesiras da procuraziun che dovran ina permissiun.

Custs 2019 (CHF)
7,1 mia.

**Piazzas a temp
cumplain 2019**
11 909

Foto a sanestra
Pitga impurtanta durant la pandemia: Il Labor Spiez sustegna la Svizra en la defensiun cunter privels atomars, biologics e chemics.

www.vbs.admin.ch

Secretariat general SG-DDPS

Secretari general: Toni Eder
www.gs-vbs.admin.ch

Uffizi federal da protecziun da la populaziun UFPP
Directura: Michaela Schärer
www.babs.admin.ch

Uffizi federal da l'armament armasuisse
Schef da l'armament:
Martin Sonderegger
www.armasuisse.ch

Uffizi federal da topografia swisstopo
Directur: Fridolin Wicki
www.swisstopo.ch

Uffizi federal da sport UFSP
Directur: Matthias Remund
www.baspo.ch

Gruppa da defensiun
Schef da l'armada: cumandant da corp Thomas Süssli
www.armee.ch

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun SIC
Directur:
Jean-Philippe Gaudin
www.ndb.admin.ch

Auditorat superiur AS
Auditor superiur:
Stefan Flachsmann
www.aa.admin.ch

Departament federal da finanzas DFF

Finanzas federalas, agid transitoric, taglias – tar il DFF pertutgan blers affars las finanzas publicas svizas e la politica da finanzas. Il DFF incassescha taglias e dazis e controlla il traffic da personas e da rauba al cunfin. Ultra da quai furnescha el servetschs per l'entira administraziun federala, da l'informatica al personal fin als edificis ed a la logistica.

«Finanzas federalas saunas stgaffeschan libertad d'agir per generaziuns futuras».

Ueli Maurer, schef dal DFF.
Dapi 2009 en il Cussegl federal.

La durabilitad daventa pli e pli impurtanta en il sectur da finanzas. Quai è la schanza per ina creschientscha ecologica. La Svizra duai daventar in dals lieus impurtants per servetschs finanziaus duraivels. Las cundiziuns ston vegnir concepidas uschia che la Svizra sco plazza da finanzas daventa pli cumpetitiva. Infurmaziuns ecologicas e climaticas duain esser disponiblas per tuts. Ils instituts da finanzas duain cussegljar en moda cumpetenta e scolar lur personal en las dumondas da la durabilitad. Las ristgas che derivan dals svilups ecologics ston vegnir registradas ed integradas en il pretsch.

La pandemia ha effects considerabels sin las finanzas federalas. Perquai ch'ils debits dal stadi èn bass, è la Svizra stada en ina situaziun da partenza relativamain buna. Il Cussegl federal ed il parlament han pudì concluder grondas expensas per mitigiar las consequenzas da la pandemia. Per il proxim futur dastgass la Confederaziun dentant vegnir confruntada cun entradas pli bassas e cun la pretensiun da reducir ils debits da corona. La finamira dal Cussegl federal è quella da dumagnar las sfidas per las finanzas federalas sche pussaivel senza programs da spargn per betg periclar il restabiliment da l'economia.

Cyberattatgas capitan mintga di. La protecziun cunter cyberristgas pretenda atgna responsabladad da tuts. Il Center naziunal per la cybersegirezza sut la direcziun dal delegà federal per la cybersegirezza en il DFF è l'emprim post da contact per temas da cyber per la populaziun, l'economia, las autoritads e la scienza. Il post da contact prenda en consegna annunzias, analysescha e transmetta vinavant quellas als posts cumpetents.

Custs 2019 (CHF)
15,73 mia.

**Plazzas a temp
cumplain 2019**
8716

Foto a sanestra
Il UFEL construescha edificis administrativs moderns ed effizients areguard l'energia per la Confederaziun.

www.efd.admin.ch

Secretariat general SG-DFF

Secretari general: Rolf Götschmann

www.efd.admin.ch

Secretariat da stadi per dumondas finanziaus internaziunals SFI

Secretaria da stadi:
Daniela Stoffel
www.sif.admin.ch

Administraziun federala da finanzas AFF

Directura:
Sabine D'Amelio-Favez
www.efv.admin.ch

Uffizi federal da personal UFPER

Directura:
Rahel von Kaenel
www.epa.admin.ch

Administraziun federala da taglia AFT

Directur: Adrian Hug
www.estv.admin.ch

Administraziun federala da duana AFD

Directur: Christian Bock
www.ezv.admin.ch

Uffizi federal d'informatica e telecomunicaziun UFIT

Directur: Dirk Lindemann
www.bit.admin.ch

Uffizi federal per edificis e logistica UFEL

Directur: Pierre Broje
www.bbl.admin.ch

Organisaziuns independentas

Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas FINMA

Directur: Mark Branson
www.finma.ch

Controlla federala da finanzas CDF

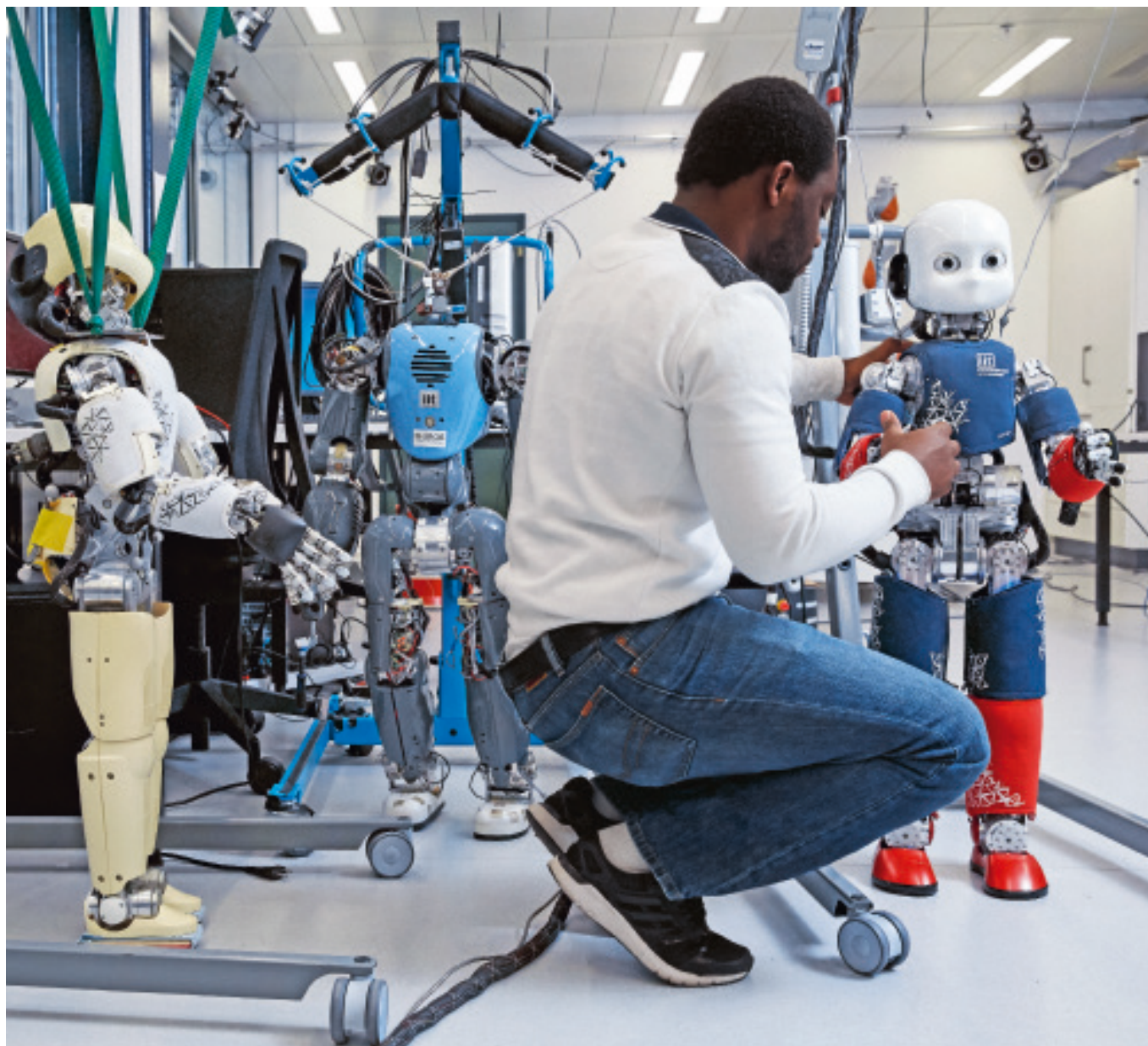
Directur: Michel Huissoud
www.efk.admin.ch

Cassa federala da pensiun PUBLICA

Directura: Doris Bianchi
www.publica.ch

Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga DEFR

Il DEFR definescha las cundiziuns generalas per l'economia e per il martgà da lavur. El definescha las reglas che valan en l'economia privata ed en l'agricultura e defenda ils interess da l'economia svizra a l'exteriur. El è responsabel per organisar la furmaziun professiunala e promova la perscrutaziun. Il DEFR è er responsabel per il provediment da la Svizra cun bains necessaris per viver.

«COVID-19 ans sforza da guardar cun auters eglis sin quai che para nunmidabel.»

Guy Parmelin, schef dal DEFR.
Dapi 2016 en il Cussegl federal.
President da la Confederaziun 2021.

La furmaziun e la lavur sco er la perscrutaziun e l'economia caracteriseschan il DEFR. Tut quests secturs èn colliads stretgamain in cun l'auter. Bunas scolaziuns e furmaziuns supplementaras procuran che las abitantas ed ils abitants da la Svizra possian pratitgar ina lavur che correspunda a lur persuna. En quest connex èsi mo darar uschia ch'insatg passenta tut sia vita da lavur en la medema funcziun. Pervia da quai èn furmaziuns posteriuras e furmaziuns supplementaras daventadas temas impurtants, cun ils quals quasi tuts ston sa fatschentar pli baud u pli tard.

En il decurs da l'activitad professiunala è il DEFR danovain il post da consultaziun, sche las cundiziuns da lavur e las relaziuns da lavur stattan en il focus. E sch'il post da lavur va a perder, procura l'assicuranza cunter la dischoccupaziun che la tschertga d'ina nova plazza da lavur na mainia betg al ruin finanziel.

Las cundiziuns generalas per l'economia svizra concepescha il Cussegl federal uschia, che interprendidras ed interprendiders chattan relaziuns stabilas e survegnan sustegn per lur activitad d'innovaziun. Per realisar quai è responsabel il DEFR. En l'era digitala èsi spezialmain impurtant che regulaziuns vegnian limitadas e che distgargias administrativas vegnian promovidas. La cumpetitivitad da l'economia sustegnain nus il meglier cun promover la perscrutaziun e l'innovaziun e cun avrir uschia ils martgads en Svizra ed a l'exteriur per nossas interpresas. Ch'i vegn guardà en quest connex da schanegiar noss terren e nossas resursas uschè bain sco pussaivel è per il DEFR, dal qual fa er part l'Uffiz federal d'agricultura, ina chaussa che sa chapescha da sasez.

Custs 2019 (CHF)
12,71 mia.

Plazzas a temp cumplain 2019
2104

Maletg a sanestra
In doctorand lavura cun il roboter «iCub». A la EPFL vegni perscrutà davart il tema da l'intelligenza artificziala.

www.wbf.admin.ch

Secretariat general SG-DEFR

Secretaria generala: Nathalie Goumaz

www.wbf.admin.ch

Secretariat da stadi per l'economia SECO

Secretaria da stadi:
Marie-Gabrielle
Ineichen-Fleisch
www.seco.admin.ch

Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun SEFRI

Secretaria da stadi:
Martina Hirayama
www.sbf.admin.ch

Uffiz federal d'agricultura UFAG

Directur: Christian Hofer
www.blw.admin.ch

Uffiz federal per il provediment economic dal pajais UFPE

Delegà: Werner Meier
www.bwl.admin.ch

Uffiz federal d'abitaziuns UFAB

Directur: Martin Tschirren
www.bwo.admin.ch

Uffiz federal dal servetsch civil CIVI

Directur: Christoph Hartmann
www.zivi.admin.ch

Organisaziuns independentas

Surveglianza dals pretschs SPR

Survegliader dals pretschs:
Stefan Meierhans
www.preisueberwacher.admin.ch

Cumissiun da concorrenza CUMCO

Directur: Patrik Ducrey
www.weko.admin.ch

Cussegl da las Scolas politechnicas federalas Cussegl da las SPF

President dal Cussegl da las SPF: Michael O. Hengartner
www.ethrat.ch

Institut federal da scola auta per la furmaziun professiunala IFFP

Directura:
Barbara Fontanellaz
www.ehb.swiss

Agentura svizra per la promoziun da l'innovaziun Innosuisse

Directura: Annalise Eggmann
www.innosuisse.ch

Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Vias, viafiers, electricitad e medias: Il DATEC garantisce il provedi-
ment da basa da la Svizra cun servetschs publics – per il service
public. Ma er la natira tutga tar sias tematicas: il guaud, la cuntrada,
l'aua, l'aria, las plantas ed ils animals. Il DATEC s'engascha per ina
politica dal clima, da la quala profita er l'economia.

«Cun la NVTa trans-
ferin nus camiuns da
la via sin la viafier.
Uschia rinforzain nus
la protecziun dal
clima.»

Simonetta Sommaruga, scheffa dal DATEC.
Dapi 2010 en il Cussegl federal.

L'onn 2007 è vegnì mess en funcziun il tunnel dal Lötsch-
berg, l'onn 2016 il tunnel dal Gottard – e cun il tunnel dal
Ceneri è suandà l'onn 2020 il terz tunnel da basa da la
viafier tras las Alps. Cun quest tunnel avain nus terminà
nossa ovra tschientenara, la NVTa. Las viagiaturas ed ils
viagiatur arrivan pli svelti dal nord al sid, il Tessin survegn
in tren express regional attractiv, e nus rinforzain nossa
politica da transferiment: nus pudain transportar anc dapli
rauba sin la viafier empè sin la via a travers la Svizra –
uschia sco che las Svizras ed ils Svizzers avevan decidi
en pliras votaziuns dal pievel. Quai protegia la natira,
l'uman ed il clima.

La Svizra sco pajais da las Alps è pertutgada spezialmain
da la midada dal clima: ils glatschers lieuan, la schelira
permanenta sdreglia, spundas glischnan giu. Quai pericli-
tescha umans, vias e viafiers. Il DATEC vulesch perquai
far dapli per la protecziun dal clima. Exempel energia: Nus
vulain vegnir davent da l'iel e dal gas ch'èn chars e nu-
schaivels per il clima e midar svelti sin dapli energia dal
sulegl, da l'aua e dal vent. Quai correspunda al giavisch
da la populaziun. Pia essan nus vidlonder d'adattar la
Lescha davart il provediement d'electricitad. Exempel
ambient: il parlament ha acutisà la Lescha davart il CO₂.
Uschia reducin nus ils gas cun effect da serra tar il traffic,
tar l'industria e tar ils edifizis. E la lescha dat in stausch a
las energias regenerablas. Plinavant stgaffin nus incum-
bensas e plazzas da lavur per la mastergnanza. Ina politi-
ca dal clima effizienta ed in'economia ferma n'èn nagina
cuntradiziun. Anzi, sche nus vegnin davent da l'iel e dal
gas, stgaffin nus plazzas da lavur indigenas cun avegnir.

Custs 2019 (CHF)
12,59 mia.

**Plazzas a temp
cumplain 2019**
2285

Foto a sanestra
Avust 2020: Ultimas lavurs vi
dals binaris en il tunnel da
basa dal Ceneri avant il cu-
menzament dal manaschi da
prova il 1. da settember 2020.

www.uvek.admin.ch

Secretariat general SG-DATEC

Secretari general: Matthias Ramsauer

www.uvek.admin.ch

Uffizi federal da traffic UFT

Directur: Peter Füglistaler

www.bav.admin.ch

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

Directur: Christian Hegner

www.bazl.admin.ch

Uffizi federal d'energia UFE

Directur: Benoît Revaz

www.bfe.admin.ch

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Directur: Jürg Röthlisberger

www.astra.admin.ch

Uffizi federal da communi- caziun UFCOM

Directur: Bernard Maissen

www.bakom.admin.ch

Uffizi federal d'ambient UFAM

Directura:

Kathrin Schneeberger

www.bafu.admin.ch

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Directura: Maria Lezzi

www.aren.admin.ch

Organisaziuns independentas

Inspecturat federal per la segirezza nucleara IFSN

Directur: Marc Kenzelmann

www.ensi.ch

Inspecturat federal d'installaziuns a current ferm ESTI

Mainagestiun: Daniel Otti

www.esti.admin.ch

Servetsch svizzer d'inquisiziun da segirezza SISE

President: Pieter Zeilstra

www.sust.admin.ch

Cumissiun federala per l'electricitad EICOM

President: Werner Luginbühl

www.elcom.admin.ch

Cumissiun federala da communicaziun ComCom

Presidenta:

Adrienne Corboud Fumagalli

www.comcom.admin.ch

Autoritad independenta da recurs davart radio e televisiun AIRR

Presidenta:

Mascha Santschi Kallay

www.ubi.admin.ch

Cumissiun federala da la posta PostCom

Presidenta:

Anne Seydoux-Christe

www.postcom.admin.ch

Cumissiun dal traffic da viafier RailCom

Presidenta:

Patrizia Danioth Halter

www.railcom.admin.ch

Giudicativa **Las dretgiras**

Las derschadras federalas ed ils derschaders federals tractan e decidan publicamain davart in cas, sch'els na chattan nagina cunvegna en scrit. Avant e durant la tractativa daventa er la

squadra da salters activa. Els repartan la posta e las actas e liquideschan er bieras autras incumbensas en chasa.

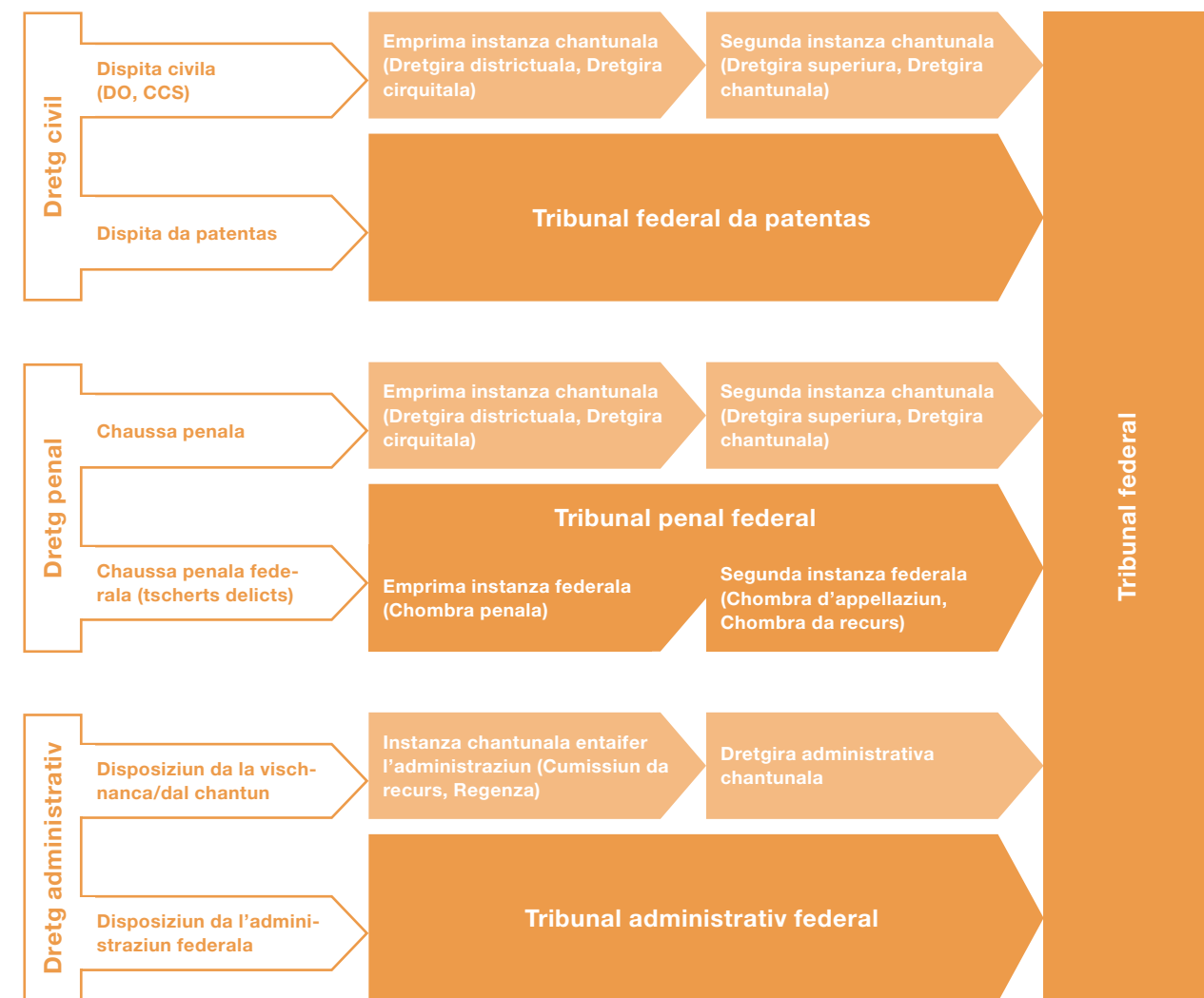

Giudicativa Ils tribunals

I dat 4 tribunals federals. Il tribunal suprem è il Tribunal federal. El decida en ultima istanza davart cas da quasi tut ils secturs giuridics. **Ils 3 tribunals federals d'emprima istanza han differentas incumbensas. Il Tribunal penal federal è cumpetent per cas penals cun ina impurtanza speziala per la Confederaziun svizra e per recurs concernent l'assistenza giudiziala en fatgs penals. Il Tribunal administrativ federal decida davart recurs cunter disposiziuns d'autoritads administrativas federalas ed il Tribunal federal da patentas en dispitas davart patentas per invenziuns.**

www.eidgenoessischegerichte.ch

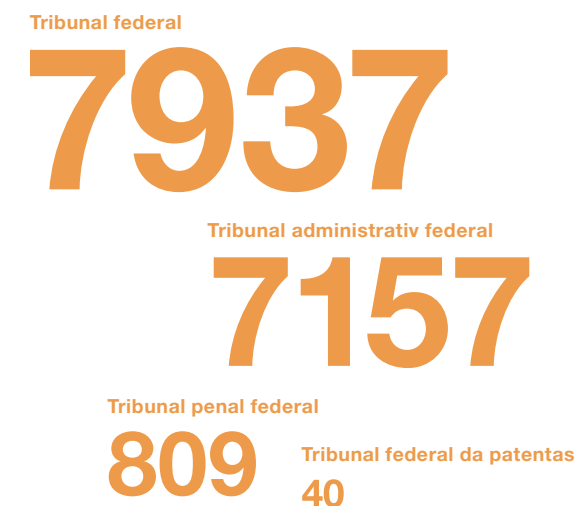
Vias da procedura en il sistem giuridic svizzer

Ils tribunals federals èn repartids sin quatter lieus

L'onn 2019 èn vegnidas terminadas var 16 000 proceduras

Eleccziun da derschadras e derschaders

Las derschadras ed ils derschaders dals tribunals federals vegnan elegids da l'Assamblea federala plenara per ina durada d'uffizi da 6 onns. La reelecziun è pussaivla illimitadamain. Las derschadras ed ils derschaders sa retiran da lur uffizi il pli tard la fin da lur 68avel onn.

L'Assamblea federala plenara elegia il presidi ed il vicepresidi dals tribunals. La durada d'uffizi dal presidi è 2 onns (excepziun Tribunal federal da patentas: 6 onns). In'unica reelecziun è pussaivla.

En Svizra na datti nagina furmaziun fundamentala obligatorica per derschaders. In studi da giurisprudenza n'è betg obligatoric, ma è il cas normal. Las derschadras ed ils derschaders als tribunals federals han per regla lavurà sco derschaders d'autras istanzas, sco actuaras da dretgira, sco magisters da giurisprudenza, sco advocatas u sco auts funcziunaris giuridics.

Il Tribunal federal

Il Tribunal federal decida sco istanza suprema en dispitas tranter burgaisas, burgais ed il stadi, chantuns sco er tranter Confederaziun e chantuns. Pertutgads èn il dretg civil, penal, administrativ e d'assicuranza sociala.

www.bger.ch www.eidgenoessischegerichte.ch

Incumbensas

Controla definitiva da sentenzias da dretgiras inferiuras

Il Tribunal federal giuditgescha sco istanza suprema recurs cunter sentenzias da dretgiras chantunals supremas, dal Tribunal penal federal, dal Tribunal administrativ federal e dal Tribunal federal da patentas. El controlla, sche quels han applitgà correctamain il dretg. En cas da dumondas da dretgs umans poi vegnir recurri a la Curt europeica dals dretgs umans.

Procura per in'applicaziun unitara dal dretg

Cun sias decisiuns procura il Tribunal federal per in'applicaziun unitara dal dretg federal. El protegia ils dretgs costituziunals da las burgaisas e dals burgais. Ils ulteriurs tribunals e las autoritads administrativas s'orienteschan a sias sentenzias.

Gida a sviluppar il dretg

Sch'il Tribunal federal sto giuditgar ina dumonda giuridica che n'è betg u betg cleramain reglada en la lescha, gida el cun sia giurisdicziun a sviluppar il dretg. Quai po avair per consequenza ch'il parlament formulescha da nov ina lescha.

Organisaziun

Il Tribunal federal è structurà tenor secturs giuridics. El consista da:

- 2 partziuns da dretg public (p.ex. taglias, dretgs politics)
- 2 partziuns da dretg civil (p.ex. dretg da contracts, dretg da famiglia)
- 1 partziun da dretg penal
- 2 partziuns da dretg social (p.ex. assicuranza d'acciden- ts ed assicuranza d'invaliditad).

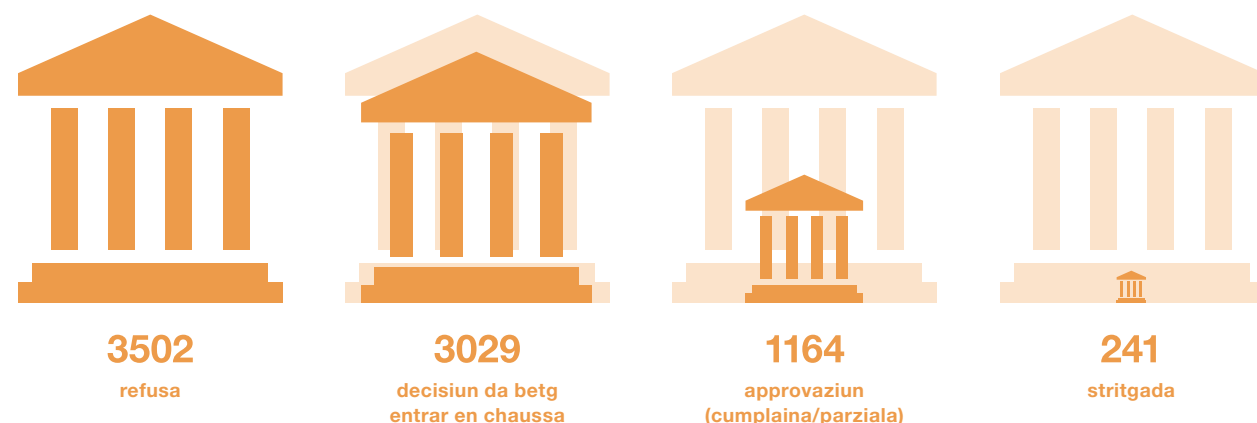
38 derschadras e derschaders ordinaris e 19 derschadras e derschaders en uffizi accessoric lavuran en il Tribunal federal. Ellas ed els vegnan sustegnids da 350 ulteriuras collavuraturas e collavuratur (da quels 150 actuaras ed actuar da dretgira).

Anoravers vegn il Tribunal federal represchentà da ses presidi. Davart dumondas fitg impurtantas decida il Tribunal collectiv (tut las 38 derschadras e derschaders federals). La sedia dal Tribunal federal è a Losanna. Per motivs istorics sa chattan las 2 partziuns da dretg social a Lucerna.

Presidenta: Martha Niquille

Termins per tractativas publicas da sentenza
www.bger.ch > Rechtsprechung > Sitzungen (en tudestg)

Tip da las liquidaziuns 2019

Sco emprima u segunda istanza giuditgeschan dretgiras chantunals u tribunals federals d'emprima istanza. Sche persunas pertutgadas n'èn betg d'accord cun ina sentenza, pon ellas recurrer al Tribunal federal. La Lescha davart il Tribunal federal regla, sut tge premissas ch'in recurs è pussaivel.

Particularitads

Per regla en scrit

La procedura davant Tribunal federal ha lieu da princip en scrit. La derschadra responsabla studegia las actas e suttametta in sboz als auters derschaders participads. Sche tuts èn d'accord cun la sentenza, è ella tratga. Sch'els n'èn betg d'accord, ha lieu ina tractativa publica da sentenza a bucca.

Transparent

En cas d'ina tractativa publica da sentenza discutan las derschadras ed ils derschaders il cas, savens en preschientscha da las partidas en dispita, da collavuratur da las medias u da visitadras. A la fin voteschan ils derschaders cun tegnair si il maun. Tut las sentenzias dal Tribunal federal vegnan publicadas en l'internet. Las tractativas da sentenza che interesseschan spezialmain la publicitad, vegnan messas a disposiziun en registraziuns da film.

Nagins agens scleriments tar l'eveniment

Il Tribunal federal controlla dumondas giuridicas. El sa basa da princip sin ils fatgs, co ch'els èn vegnids constatads da las istanzas precedentas.

Pluriling – 3 u 5 derschaders

Las derschadras ed ils derschaders dal Tribunal federal derivan da tut las regiuns linguisticas da la Svizra. En tractativas publicas da sentenza discurren els lur lingua materna. Las sentenzias vegnan redigidas en tudestg, franzos u talian e na vegnan betg transladas. Per regla decidan 3 derschaders, sch'i dat dumondas giuridicas d'impurtanza generala u sin proposta d'ina derschadra 5.

Presidenta dal Tribunal federal Martha Niquille

È er il Tribunal federal suttamess ad ina controlla?

Il Tribunal federal è la dretgira suprema en Svizra; nossas sentenzias na vegnan pia betg examinadas. Magari èsi pussaivel da far recurs al Tribunal europeic dals dretgs umans. Nossas decisiuns impurtantas vegnan discutadas e crititgadas en contribuziuns scientificas. Cun quellas ans fatschentain nus, quai è a medem temp ina controlla interna per nus. En quai che concerna l'administraziun essan nus suttamess a la surveglianza suprema dal parlament.

Las sentenzias dal Tribunal federal vegnan tematisadas en la pressa...

Gea – e quai è impurtant. Nus essan conscients ch'i po esser difficil per bleras burgaisas e bliers burgais da chapir la lingua tecnica giuridica. Per intermediar meglier nossas sentenzias faschain nus perquai pli savens comunicaziuns da pressa.

Spezialisaziun è ina tendenza – er al Tribunal federal?

Ina «spezialisaziun» approximativa resulta dal fatg, che las set partziuns èn mintgamai competentas per tscherts champs giuridics. Sche quels èn fitg multifars, tegnain nus quint da la savida spezialisada dals commembers da la dretgira ed attribuim uschia ils cas per elavurar il sboz da la sentenza.

La presidenta dal Tribunal federal vegn elegida dal parlament per dus onns. Ella represchenta il Tribunal federal vers anora.

Sentenzias publicadas – www.bger.ch

Registraziuns da film da deliberaziuns da la sentenza – www.bger.ch

Il Tribunal penal federal

Il Tribunal penal federal giuditgescha en 2 instanzas cas penals d'impurtanza speziala per la Confederaziun. El decida ultra da quai recurs cunter la Procura publica federala ed autras autoritads da persecuziun penala e d'assistenza giudiziala e conflicts da cumpetenza tranter chantuns u tranter Confederaziun e chantuns.

www.bstger.ch

Incumbensas

Blers cas penals decidan las dretgiras chantunales. Il Tribunal penal federal giuditgescha cas penals d'impurtanza speziala per la Confederaziun. Latiers tutgan malfatgs dad u cunter emploiads federalas, delicts cun materias explosivas, falsificaziun da daners, criminalitad economica transcunfinala, criminalitad organisada, corruzziun e lavada da daners u delicts d'aviatica.

Il Tribunal penal federal controlla ordinaziuns d'autoritads federalas da persecuziun penala e d'assistenza giudiziala internaziunala en chaussas penales. Plinavant decida el conflicts da cumpetenza tranter autoritads da persecuziun penala.

Organisaziun

Il Tribunal penal federal ha 1 chombra penala, 1 chombra da recurs ed 1 chombra d'appellaziun. Las sentenzias da la chombra penala pon ins contestar a la chombra d'appellaziun. La chombra d'appellaziun exista pir dapi l'onn 2019. Cunter bleras decisiuns da la chombra da recurs e da la chombra d'appellaziun pon ins recurrer al Tribunal federal.

Il Tribunal penal federal ha 20 derschadras e derschaders ordinaris e 13 derschadras e derschaders en uffizi accessoric. Els vegnan sustegnids da circa 60 collavuraturas e collavuratur. Gremis directivs dal Tribunal penal federal èn la Cumissiun administrativa ed il Plenum (tut las derschadras e tut ils derschaders ordinaris).

Presidenta: Sylvia Frei

Particularitads

Proceduras grondas

Ina procedura penala davant il Tribunal penal federal po pertutgar pliras personas e po esser plurilingua, tant ch'i dovra translaziuns. Mintgatant èsi da prender mesiras da segirezza spezialas en la tractativa principala. En gronds cas cun pliras personas participadas cuntegna la sentenza en scrit regularmain pli che 100 paginas.

Relaziun internaziunala

Savens han proceduras penales ina relaziun internaziunala, cunzunt en il champ da la ciminalitad economica e dal terrorissem. La chombra da recurs decida, sch'ina persona dastga vegnir extradida da la Svizra en in auter pajais u sch'i ston vegnir consegnads meds da cumprova (per il pli documents da banca) ad in auter pajais.

Chombra penala: tip da las fatschentas 2019

- 18 **Criminalitad economica**
- 13 **Lavada da daners suspectus**
- 12 **Chaussas penales administrativas**
- 6 **Organisaziun criminala**
- 6 **Decisiuns posteriuras (p.ex. transformaziun d'in chasti pecuniar en in chasti da detenziun)**
- 2 **Corruzziun**
- 29 **Ulteriurs malfatgs (p.ex. falsificaziun da daners, delicts cun materias explosivas, delicts d'aviatica)**

Il Tribunal administrativ federal

Il Tribunal administrativ federal tracta recurs cunter disposiziuns d'autoritads administrativas federalas. En tscherts secturs controlla el er decisiuns chantunales. Il Tribunal administrativ federal ha 6 partiziuns ed 1 secretariat general che fa l'administraziun.

www.bvger.ch @BVGer_Schweiz

Incumbensas

Sin recurs decida il Tribunal administrativ federal la legalitad da disposiziuns d'autoritads administrativas federalas. Il spectrum tematic da las materias giuridicas tractadas è vast. Els tanschan dad A sco asil fin Z sco zona. Il Tribunal administrativ federal giuditgescha ultra da quai recurs cunter tschertas decisiuns da regenzas chantunales, p.ex. tar glistas dals ospitals. Sin plant giuditgescha el sco emprima istanza en 3 secturs spezialas, p.ex. tar contracts da dretg public.

Organisaziun

Il Tribunal administrativ federal cun sedia a Son Gagl ha 6 partiziuns ed 1 secretariat general. Principalmain s'occupa la partiziun I dals secturs infrastruttura, taxas, personal federal e protecziun da datas, la partiziun II dals secturs economia, concorrenza e furmaziun, la partiziun III dals secturs assicuranzas socialas e sanadad publica, las partiziuns IV e V dal dretg d'asil e la partiziun VI dal dretg da personas estras e dal dretg da burgais.

Las derschadras ed ils derschaders vegnan elegids da l'Assamblea federala plenara. Els exequeschan lur uffizi independentmain ed unicamain suttamess al dretg.

Cun 74 derschadras e derschaders e cun 355 collavuraturas e cullavuratur è il Tribunal administrativ federal il tribunal il pli grond sin plaun federal.

Presidenta: Marianne Rytter

7157 liquidaziuns l'onn 2019

5399 Nagina pussaivladad da far recurs al Tribunal federal	1758 Pussaivladad da far recurs al Tribunal federal	287 Da quellas fatg recurs al Tribunal federal
--	---	--

Particularitads

Agens scleriments

Tar ina dispita giuridica na sa basa il Tribunal administrativ federal betg sin fatgs ch'èn resultads tar l'istanza precedentia e sin motivs ed arguments da las partidas, mabain sclerescha sez fatgs decisivs. Per quest intent incumbenscha el expertisas e fa tractativas d'instrucziun u visitas ocularas.

Per part definitiv

Mintga onn liquidescha il Tribunal administrativ federal principalmain en scrit en media 7500 proceduras en tudestg, franzos e talian. Bleras proceduras tracta el definitivmain.

Il Tribunal federal da patentas

Il Tribunal federal da patentas decida dispitas da patentas. Il tribunal il pli pitschen dals tribunals federals tracta regularmain cun acturs internaziunals. Cun il consentiment da las partidas vegni pledà er en englais.

www.bpatger.ch

Incumbensas

Il svilup d'ina idea tecnica custa per regla. Cun ina patenta po vegnir protegida giuridicamain la «proprietad intellectuala» d'ina invenziun. En dispitas decida il Tribunal federal da patentas, sch'ina novaziun tecnica ademplescha las premissas per pudair giudar la protecciun d'ina patenta; el giuditgescha, sche dretgs da patentas existents vegnan violads. Plinavant sto il Tribunal federal da patentas decider, tgi ch'è la possessura legala resp. il possessur legal d'ina patenta u co ch'ina patenta dastga vegnir duvrada en il rom d'ina licenza.

Fin l'onn 2012 eran las dretgiras chantunals responsablas per giuditgar dispitas da patentas. Dapi lura è quai chausa dal Tribunal federal da patentas. Sias sentenzias pon vegnir contestadas tar il Tribunal federal.

Organisaziun

Il Tribunal federal da patentas è il pli pitschen dals tribunals federals. El n'ha betg differentas partiziuns. 41 derschadras e derschaders en uffizi accessoric lavuran en il Tribunal federal da patentas; ma els n'han betg agens biros en l'edifizi dal tribunal. En uffizi principal lavuran il president, 1 derschader sco er 2 actuaras da dretgira e 2 collavuraturs da chanzlia.

Il Tribunal federal da patentas ha sia sedia a Son Gagl. Ma el n'ha nagina atgna sala da dretgira. Sch'i dat tractativas giudizialas, han ellas lieu en l'edifizi dal Tribunal administrativ federal vischin. Las tractativas dal Tribunal federal da patentas pon avair lieu en ils chantuns, p.ex. a Neuchâtel, sche las partidas derivan da la Svizra franzosa.

President: Mark Schweizer

Fatschentas tenor champs technics, entradas 2019

Particularitads

Er englais sco lingua da dretgira

Davant il Tribunal federal da patentas cumparan savens acturs che lavuran sin plaun internaziunal; en il sector tecnic vegn savens duvrà l'englais. Las partidas en disputa dastgan manar la procedura er en englais, sche tuts èn d'accord cun quai.

Derschaders cun enconuschientschas technicas

En las proceduras dal Tribunal federal da patentas sa tracti savens da dumondas technicas complexas. Perquai vegnan consultadas derschadras e derschaders cun enconuschientschas technicas correspudentas. Quai permetta proceduras sveltas e favuraivlas, perquai ch'i po vegnir desisti da lungas expertisas custavilas tras experts externs.

Sentenzias dals tribunals federals

Votaziun

L'onn 2019 ha il Tribunal federal aboli la votaziun federala da l'onn 2016 davart l'iniziativa dal pievel "Per la lètg e la famiglia – Na als dischavantatgs per pèrs maridads". Il tribunal è arrivà a la conclusiun ch'il Cussegl federal haja infurmà las votantas ed ils votants en moda incumpleta ed intransparenta davart fatgs impurtants dal project. Perquai che l'iniziativa saja vegnida refusada mo per pauc, avess il resultat – senza las grevas irregularitads constatadas – er pudì esser stà different. DTF 145 I 207

Procedura d'asil

En ina sentenza da princip ha il Tribunal administrativ federal dà raschun ad in requirer d'asil, dal qual la procedura è vegnida tractada e decidida en moda accelerada. Malgrà la cumplexità dal cas n'aveva il Secretariat da stadi per migraziun (SEM) betg liquidà quel en ina procedura extendida, uschia ch'i valeva mo in curt termin da recurs da 7 dis da lavur empè dals 30 dis da chalender ordinaris. Il SEM vegn incumbensà da giuditgar da nov la dumonda d'asil en ina procedura extendida. Sentenzia E-6713/2019

Arrest d'inquisiziun

L'onn 2020 ha il Tribunal penal federal refusà il recurs dal ex-minister da l'intern da Gambia, cun il qual quel aveva dumandà da vegnir relaschà da l'arrest d'inquisiziun. La Procura publica federala fa ina inquisiziun penala cunter el pervia da crim cunter l'umanità. La chombra da recurs è arrivada a la conclusiun ch'igl existia in suspect serius e che la durada vertenta da l'arrest d'inquisiziun da circa 3 1/2 onns saja proporziunala. Sentenzia BH.2020.7 (confermada dal Tribunal federal)

Apparat da respiraziun

L'onn 2019 ha il Tribunal federal da patentas approvà parzialmain il plant d'ina interpresa che posseda la patenta per apparats da respiraziun, tar ils quals vegnan – per intents da diagnosa – inditgadas sin in monitor tschertas valurs da respiraziun dal pazient en furma d'in pulmun animà. A la firma accusada vegni – cun la smanatscha d'ina multa – scumandà tranter auter da distribuir en Svizra ed en il Liechtenstein apparats che han caracteristicas ch'èn protegidas da la patenta. Sentenzia O2017_007

Vaccinaziun cunter il virustgel

Sche geniturs che han cuminaivlamain il dretg da tgira, na van betg d'accord davart la vaccinaziun da lur uffants cunter il virustgel, sto – tenor ina sentenza dal Tribunal federal da l'onn 2020 – decider l'autorità competent empè dals geniturs. La directiva suprema per questa decisiun è il bainstar da l'uffant. Er las raccomandaziuns da l'Uffizi federal da sanadad publica ston vegnir resguardadas. Da quellas duai mo vegnir divergià, sche la vaccinaziun cunter il virustgel è – en il cas concret – incumpleta cun il bainstar da l'uffant. Sentenzia 5A_789/2019

Procuratur public federal

Il mars 2020 ha l'Autorità da surveglianza da la Procura publica federala sancziunà il procuratur public federal pervia da diversas violaziuns da l'obligaziun d'uffizi cun ina reducziun dal salari dad 8 pertschient per la durada dad 1 onn. En sia sentenza ha il Tribunal administrativ federal confermà ch'il procuratur public federal haja violà grevamain plirs puncts da sias obligaziuns d'uffizi e da fidaivladad. Ma in pèr reproschas ha el refusà sco nummotivadas ed ha reduci la sancziun per 3 puncts procentuals. Sentenzia A-2138/2020

Impressum

Editura, concept general

Chanzlia federala, Secziun da sustegn per la communicaziun
Chasa federala vest, 3003 Berna
info@bk.admin.ch

Texts e redacziun

Servetschs d'infurmaziun da la Chanzlia federala, dals departaments, dals Servetschs dal parlament e dals tribunals federals

Translaziuns

Servetschs linguistics centrals da la Chanzlia federala, da la Chanzlia chantunala dal Grischun, dals departaments, dals Servetschs dal parlament e dals tribunals federals

Concepziun

wapico SA, Berna
Fabienne Grossen, Berna (frontispizi)

Fotografias

Annette Boutellier (p. 6, 16, 28, 60, 62, 64, 66, 68, 72)
Béatrice Devènes (p. 35, 36, 45, 77)
Markus A. Jegerlehner (p. 46/47, 50/51)
Rolf Weiss (p. 3, 57)
DFAE (p. 58)
AlpTransit San Gottardo SA (p. 70)
Beat Mumenthaler (p. 71)
Keystone-SDA: Markus A. Jegerlehner (p. 53);
Gaëtan Bally (p. 59, 61); Alessandro della Valle (p. 63, 65);
Anthony Anex (p. 67, 69)

Fotografias istoricas sin las paginas 10/11 (en urden cronologic)

Veglia Confederaziun: Archiv dal stadi da Sviz

Helvetica: Museum naziunal svizzer (MNS)

Mediazion: MNS

Contract federal: Wikimedia Commons

Guerra dal Sonderbund: MNS

Constituziun federala: MNS

Extensiun da la democrazia: Wikimedia Commons

Emprima Guerra mundiala, chauma generala: MNS

Proporz: Wikimedia Commons

Segunda Guerra mundiala: Hans Tomamichel/MNS

Egualitad dals dretgs: MNS

Terza Constituziun federala: Wikimedia Commons

Fin da redacziun

12 da schaner 2021

Edizien

total	170 000
tudestg	102 000
franzos	38 000
talian	16 000
rumantsch	2 000
anglais	12 000

Stampa e producziun dal stadi preliminar

Vogt-Schild Druck AG

Distribuziun

Questa publicaziun po vegnir empustada gratuitamain

tar l'Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL

www.bundespublikationen.admin.ch

Nr. d'artitgel 104.617.r

43avla edizien, favrer 2021

www.admin.ch
www.ch.ch
www.parlament.ch

*Cun gronds meanders passa l'Alpa tras Berna.
Qua stat la Chasa federala: il center da la politica svizra.*

